LAZDIJŲ MIESTO 2023-2029 METŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

ĮVADAS

Įvertinus miesto bendruomenės narių apklausas, išsakytus siūlymus susitikimų metu bei įgyvendinta 2016-2022 metų Lazdijų miesto vietos plėtros strategijos patirtimi, Lazdijų miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategija yra orientuota į šias konkretaus uždavinio tikslines grupes: 4.7. uždavinio „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą“ tikslinės grupės: 1) socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys ir 2) mažiau galimybių turintis jaunimas, 4.9. uždavinio „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“ tikslinės grupės: 1) socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys; 2) asmenys, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis; 3) priklausantys pažeidžiamų asmenų grupėms bei nepalankias sąlygas turintys vietos gyventojai. Tikslinės grupės atrinktos po atliktos gyventojų apklausos bei susitikimų metu išsakytų pasiūlymų kokio socialinio poveikio labiausiai šiuo metu reikia Lazdijų mieste. Rengiant Lazdijų miesto vietos plėtros strategiją buvo konsultuojamasi su vietos bendruomenių ir verslo atstovais, diskutuojama su savivaldybės administracijos vadovais ir skyrių darbuotojais, nevyriausybinių organizacijų atstovais. Lazdijų rajono savivaldybės internetinėje svetainėje 2023 m. rugpjūčio 30 d. buvo patalpinta informacija apie rengiamą strategiją - trumpai prastatytos projekto veiklos ir projekto esmė, kviečiant dalyvauti strategijos rengime, atlikti apklausą ir teikti projektinius pasiūlymus. Lazdijų miesto vietos plėtros strategijos tikslas - skatinti Lazdijų miesto gyventojų aktyvią įtrauktį, siekiant spręsti aktualias gyventojų skurdo ir atskirties problemas. Šiam tikslui įgyvendinti pasirinkti trys uždaviniai: taikyti prevencines priemones socialiai pažeidžiamiems ir socialinės rizikos asmenims įgyvendinant bendruomenės inicijuojamas veiklas, skirtas gyventojų esamai socialinei atskirčiai mažinti; įgyvendinti bendruomenės verslumui didinti skirtas neformalias iniciatyvas; skatinti socialinio verslo kūrimąsi Lazdijų mieste. Strategijos uždavinių įgyvendinamas pradedamas nuo 2024 ir tęsiamas iki 2030 metų. Iš viso vietos plėtros strategijai įgyvendinti suplanuota 1 161 760,27 eurų suma, iš jos 549293,00 eurų Europos socialinis fondas +, 337073,56 eurų Europos regioninės plėtros fondo, 136770,57 eurai LR valstybės biudžeto ir 138623,15 eurų savivaldybės biudžeto lėšomis. Planuojama, kad ne mažiau kaip 13 projektų veiklose dalyvaus 460 dalyvių bei bus įkurtos 4 darbo vietos socialiniuose versluose. Strategija įgyvendina Lazdijų rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginio plėtros plano, patvirtinto Lazdijų rajono savivaldybės tarybos 2020 m. gruodžio 18 d. sprendimu Nr. 5TS-581 „Dėl Lazdijų rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginio plėtros plano patvirtinimo“, 1 prioriteto „Besimokanti, socialiai atsakinga ir pokyčius kurianti bendruomenė“ 1.2 tikslo „Gerinti socialinių ir sveikatos paslaugų kokybę“ 1.2.1. uždavinį "Gerinti aplinką veikti nevyriausybinėms organizacijoms ir bendruomenėms" bei 1.2.3 uždavinį „Užtikrinti socialinių paslaugų plėtrą". Lazdijų miesto vietos plėtros strategija įgyvendina patvirtinto Alytaus regiono plėtros tarybos 2023 m. balandžio 5 d. sprendimu Nr. K-19 „Dėl 2022-2030 metų Alytaus regiono plėtros plano patvirtinimo“ 1 tikslo Gerinti viešųjų paslaugų kokybę ir prieinamumą 1.2. uždavinį Padidinti sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų prieinamumą ir įvairovę, patenkinti aprūpinimo socialiniu būstu poreikį bei 3 tikslą Stiprinti regiono konkurencinį pranašumą.

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

TERITORIJA
Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija - Lazdijų miestas. Lazdijų miestas turi seniūnijos statusą, todėl Lazdijų miesto teritorija yra prilyginama Lazdijų miesto seniūnijos teritorijai. 2023 metų liepos 1 d., Lazdijų miesto seniūnijoje gyveno 3729 gyventojai, seniūnijos teritorija užima 4,8 kv. km. plotą. Pateikiamas miesto ribų žemėlapis (1 pav.).

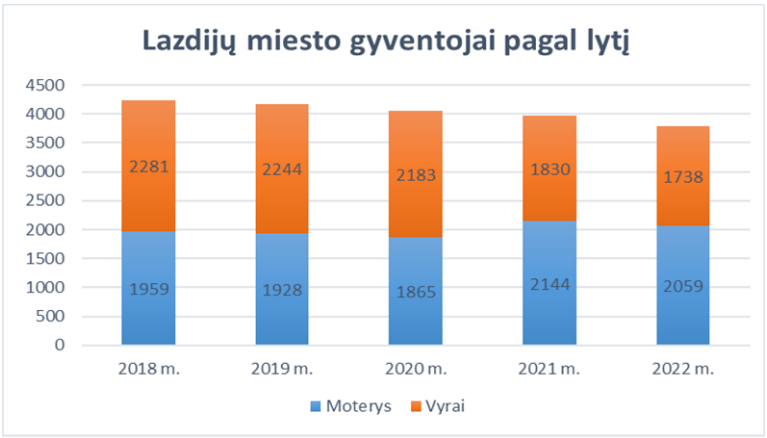
GYVENTOJAI

Įvertinus miesto bendruomenės narių apklausas, išsakytus siūlymus susitikimų metu bei įgyvendinta 2016-2022 metų Lazdijų miesto vietos plėtros strategijos patirtimi, Lazdijų miesto VVG vietos plėtros strategija yra orientuota į šias konkretaus uždavinio tikslines grupes:
4.7. uždavinio „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą“ tikslinė grupė:
1) socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys; (Socialinės paramos skyriaus pateiktais duomenimis 2023 m. Lazdijų mieste gyveno: 442 socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys; 42 gausios šeimos; 450 neįgalūs asmenys; 20 asmenų turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią, jų šeimos (globėjai, rūpintojai); 85 asmenys, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis; 46 nepalankias sąlygas turintys vaikai, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai (skirtas nemokamas maitinimas ir/ar mokinio krepšelis).
2) mažiau galimybių turintis jaunimas (Lazdijų rajono viešosios bibliotekos atviro jaunimo centro, darbančio su mažiau galimybių turinčiu jaunimu, duomenimis 200 jaunuolių lankėsi centre);
4.9. uždavinio „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“ tikslinė grupė:
1) socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys (Socialinės paramos skyriaus pateiktais duomenimis 2023 m. Lazdijų mieste gyveno: 442 socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys; 42 gausios šeimos; 450 neįgalūs asmenys; 20 asmenų turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią, jų šeimos (globėjai, rūpintojai); 85 asmenys, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis; 46 nepalankias sąlygas turintys vaikai, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai (skirtas nemokamas maitinimas ir/ar mokinio krepšelis);
2) asmenys, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis (Socialinės paramos skyriaus pateiktais duomenimis 2023 m. Lazdijų mieste gyveno: 85 asmenys, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis).
3) priklausantys pažeidžiamų asmenų grupėms bei nepalankias sąlygas turintys vietos gyventojai (Socialinės paramos skyriaus pateiktais duomenimis 2023 m. Lazdijų mieste gyveno: 442 socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys; 42 gausios šeimos; 450 neįgalūs asmenys; 20 asmenų turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią, jų šeimos (globėjai, rūpintojai); 85 asmenys, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis; 46 nepalankias sąlygas turintys vaikai, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai (skirtas nemokamas maitinimas ir/ar mokinio krepšelis).
Tikslinės grupės atrinktos po atliktos gyventojų apklausos bei susitikimų metu išsakytų pasiūlymų kokio socialinio poveikio labiausiai šiuo metu reikia Lazdijų mieste.

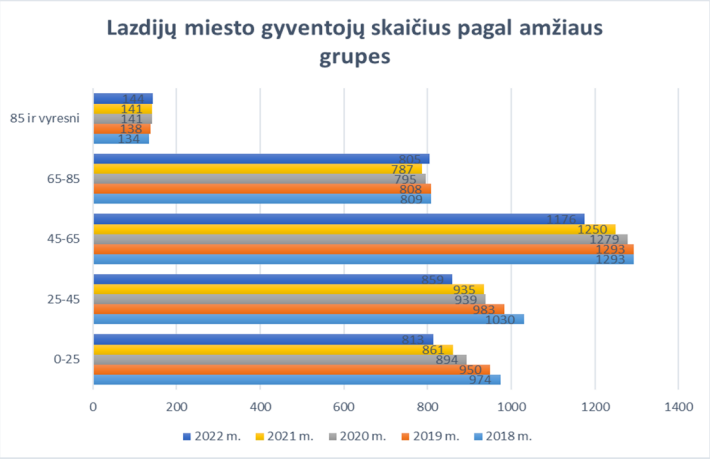
Lazdijų mieste fiksuojamas nedidelis gimstamumas (2018 m. - 29 vaikai, 2019 m. - 28 vaikai, 2020 m. – 19 vaikų, 2021 m. – 22 vaikai, 2022 m. – 21 vaikas), šeimos struktūros kitimas (daugėja šeimų, kuriose yra tik vienas iš tėvų, dažniausiai – motina), visuomenės senėjimas lemia socialinių problemų gausėjimą, didesnį socialinės priežiūros ir socialinės globos poreikį, dėl kurio auga socialinių paslaugų paklausa. Didėjantį socialinių paslaugų poreikį lemia ir tai, kad paskutiniais metais daugėja šeimų, dėl įvairių priežasčių negalinčių, o kartais tiesiog nenorinčių globoti ir slaugyti neįgalių senyvo amžiaus tėvų, artimųjų. Dėl šios priežasties paklausiausios socialinės paslaugos yra senyvo amžiaus asmenų ir suaugusių asmenų su negalia pagalbos į namus paslaugos, transporto paslaugos, dienos, trumpalaikės socialinės globos ir ilgalaikės socialinės globos paslaugos, paslaugos asmenims, turintiems proto ar psichinę negalią.
Pastaraisiais metais gyventojų skaičius ir toliau mažėja, remiantis Lazdijų rajono savivaldybės pateiktais duomenimis 2018 m. Lazdijų mieste gyveno 4240 gyventojų, 2019 m. - 4172 gyventojai, 2020 m. - 4048 gyventojai, 2021 m. - 3974 gyventojai, 2022 m. - 3797 gyventojai, ir šis skaičius toliau mažėja. Vadovaujantis Lazdijų rajono savivaldybės pateiktais duomenimis, žemiau (2 pav.) esančioje lentelėje pateikiami pagrindiniai 2018–2022 m. Lazdijų miesto gyventojų skaičiaus rodikliai:

3 pav. pateikiamas lyčių pokytis: 2022 metais Lazdijų mieste gyveno 1738 vyrai bei 2059 moterys, t.y. moterys sudarė 54.22 proc. visų gyventojų. Per 2018-2022 metų laikotarpį moterų padidėjo 5,1 procento, o tuo tarpu vyrų skaičius sumažėjo 23,81 procento.

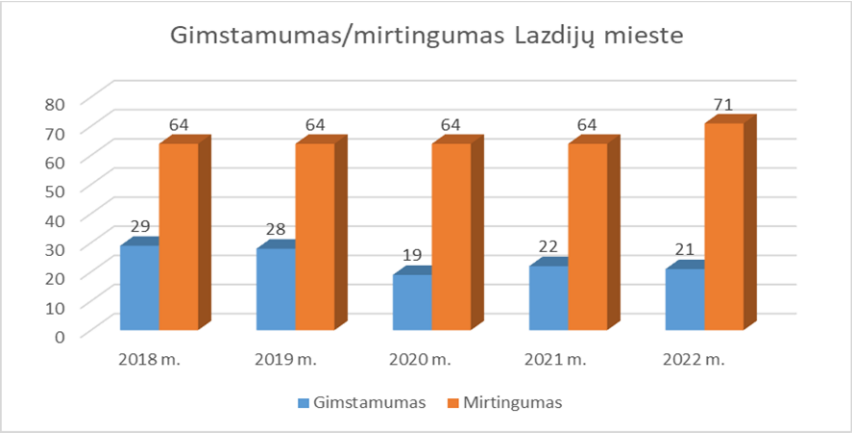
Pateikiamas gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes (4 pav.) 2022 metais daugiausia gyventojų buvo 45-65 metų amžiaus ir sudarė 30,97 proc. visų gyventojų. Vaikai ir jaunimas iki 25 metų sudarė 21,41 proc. gyventojų, tuo tarpu nuo 45 iki 65 metų sudarė beveik trečdalį, t.y. apie 30,97 proc. visų Lazdijų miesto gyventojų. Mieste yra išskirtinai bloga situacija 0-7 metų amžiaus grupėje - šioje amžiaus grupėje yra tik 4,34 proc. visų gyventojų. Lazdijų miesto gyventojų skaičius 2021 metais nuo 0-25 metų amžiaus sudarė 21,66 proc. visų gyventojų, o nuo 45-65 amžiaus sudarė 31,45 proc. visų gyventojų, o tuo tarpu nuo 65-85 metų amžiaus sudarė 19,74 visų gyventojų. Analizuojant 2020 metus vaikai ir jaunimas iki 25 metų sudarė 22,08 proc. Lazdijų miesto gyventojų, nuo 45-65 metų sudarė 31,60 proc. gyventojų, tačiau nuo 65-85 amžiaus gyventojai sudaro 19,63 proc. gyventojų. 2019 metais buvo vaikų ir jaunimo iki 25 metų 22,77 proc. gyventojų, tačiau nuo 45-65 metų buvo 30,99 proc. gyventojų, nuo 65-85 amžiaus gyventojai yra 19,36 proc. visų gyventojų. O 2018 m. vaikų ir jaunimo iki 25 metų sudarė 22,97 proc. visų gyventojų, bet 45-65 metų amžiaus Lazdijų miesto gyventojų sudarė 30,49 proc. gyventojų, tačiau nuo 65-85 metų gyventojų sudarė 19,08 visų gyventojų. Lyginant atskirų amžiaus grupių gyventojų skaičiaus procentinę išraišką, didžiausią dalį Lazdijų mieste sudaro vyresni nei 45-65 metų gyventojai.

Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis ir Lazdijų rajono savivaldybės pateiktais duomenimis (5 pav.), Lazdijų miesto teritorijoje 2011 metais buvo 4531 gyventojai, o 2022 metais gyventojų Lazdijų miesto teritorijoje sumažėjo iki 3797, t.y. 734 gyventojais arba 16,20 procento gyventojų. Gyventojų mažėjimo tendencijas tiek rajone, tiek mieste lemia du pagrindiniai veiksniai: natūrali gyventojų kaita ir migracija.

Pavadinimas	**Gyventojų skaičius (2011 m. gyventojų surašymo duomenys)**	**Gyventojų skaičius (2022 m. gyventojų Lazdijų rajono savivaldybės pateikti duomenys)**	**Pokytis (- sumažėjo, + padidėjo) skaičiai/proc.**
Lazdijų miestas	4531	3797	-734/16,20
Lazdijų rajonas	22455	17982	-4473/19,92

6 pav. pateikiama gimstamumo ir mirtingumo rodikliai, kurie parodo, kad visu nagrinėjamu laikotarpiu Lazdijų mieste buvo neigiamas natūralus gyventojų prieaugis (gimusių žmonių skaičius buvo trigubai mažesnis nei mirusių).

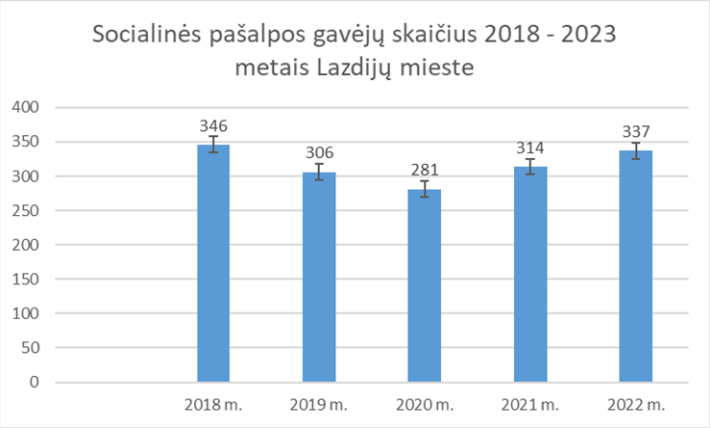

Pati aktualiausia Lazdijų rajono savivaldybėje yra nedarbo problema. Nors bedarbių skaičius Lazdijų rajono savivaldybėje per 2018-2022 metų laikotarpį sumažėjo nuo 1703,00 (vidutiniškai per metus) iki 1 441,7 (vidutiniškai per metus), t.y. 261,3 bedarbiais, tačiau bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus ir toliau išlieka aukštas – 14,90 proc. ir gerokai viršija Lietuvos (4,1 procentinio punkto) ir Alytaus apskrities (3,4 procentinio punkto) rodiklius (7 pav.).

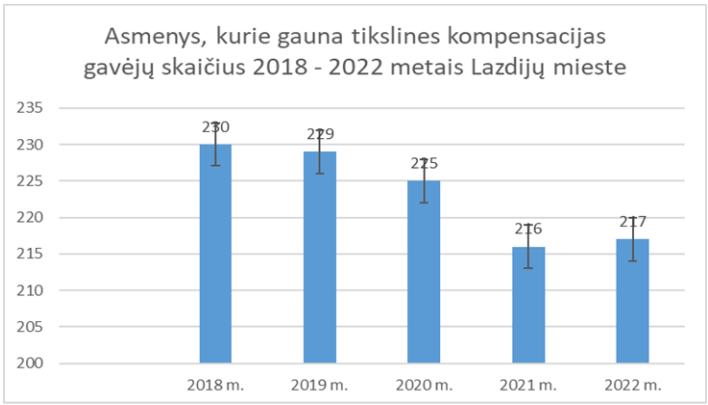
Metai	Lietuvos Respublika		Alytaus apskritis		Lazdijų r. sav.	
	Vidutinis metinis bedarbių skaičius	Bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų sk.	Vidutinis metinis bedarbių skaičius	Bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų sk.	Vidutinis metinis bedarbių skaičius	Bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų sk.
2018 m.	148 242,4	8,5	8 738,3	10,4	1 703,0	14,9
2019 m.	144 879,9	8,4	8 089,7	9,8	1 463,2	13,1
2020 m.	216 189,9	12,6	11 792,2	14,6	2 109,7	19,3
2021 m.	225 225,1	13,0	11 931,6	14,9	2 371,9	22,1
2022 m.	157 344,2	9,0	8 013,41	9,7	1 441,7	13,1

Nedarbas siejamas su asmens ir jo šeimos pajamų neturėjimu ir dėl tos priežasties – negalėjimu apsirūpinti pirmo būtinumo prekėmis (maistas, drabužiai), apmokėti būsto, komunalines paslaugas, už vaikų ir (ar) savo mokslo išlaidas. Finansinis nepajėgumas yra susijęs su sveikatos draudimo nebuvimu, negalėjimu apsidrausti nuo nelaimių. Tokiu atveju asmeniui / šeimai teikiama tarpininkavimo ir atstovavimo, maitinimo, aprūpinimo drabužiais ir bendrosios socialinės paslaugos. Socialinių paslaugų poreikis vertinamas individualiai kiekvienam asmeniui.
Užimtumo tarnybos Kauno klientų aptarnavimo departamento Lazdijų skyriuje 2023 m. sausio 1 d. įregistruota 916 bedarbių, o šalyje – 156097 bedarbiai. Darbo rinkai besirengiančių asmenų – 821. Bedarbių dalis nuo darbingų asmenų skaičiaus Lazdijų rajono savivaldybėje sudarė 8,1 proc. (šalies rodiklis – 8,9 proc.). 2023-01-01 Lazdijų rajono savivaldybėje registruoti 263 ilgalaikiai bedarbiai, jaunimo iki 29 m. – 206, vyresnių kaip 50 m. – 327, o darbdavių įregistruota tik 5 laisvos darbo vietos. Nuo 2020 m. iki 2022 m. gruodžio mėn. registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų skaičius procentais nukrito nuo 19,3 iki 13,1 proc.
Nuo 2020 m. Lazdijų rajono savivaldybėje pradėtas taikyti Užimtumo didinimo programos Užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modelis. Modelio tikslas – suteikiant reikiamas socialines paslaugas, palengvinti ilgalaikių bedarbių įsitraukimą, integraciją į darbo rinką, kokybišką visuomeninį ir asmeninį gyvenimą.
Vykdant modelio funkcijas 2022 m., paslaugos suteiktos 89 asmenims (iš jų 19 Lazdijų miesto gyventojų). Konsultuojant ilgalaikius bedarbius, teikiant jiems įvairias socialines paslaugas, išryškėjo tų asmenų įsisenėjusios problemos: prarasta motyvacija, žema savivertė, žemas aktyvumas visuomeniniame gyvenime, darbo rinkoje bei savarankiškumo, socialinių įgūdžių stoka, priklausomybės. Iš modelio lėšų įsigytos ir suteiktos tikslinės paslaugos: pavėžėjimo iš / į darbą, transporto su palydėjimu ir pagalba, individualios psichologo paslaugos, mokymų motyvacinėmis temomis, finansinio raštingumo, socialinės (lydimosios pagalbos, konsultavimo, informavimo ir kt.) paslaugos, priklausomybių gydymo ir konsultavimo paslaugos. 2022 m. įsidarbino 39,77 procentų modelio dalyvių, iš jų: 20 asmenų pagal neterminuotas darbo sutartis (iš jų 7 Lazdijų miesto gyventojai), 9 dirba pagal terminuotas darbo sutartis (iš jų nei vieno iš Lazdijų miesto). Su visais įsidarbinusiais toliau vykdomas palaikomasis, konsultacinis darbas.
Siekiant didinti savivaldybės gyventojų užimtumą, pagal Užimtumo didinimo programą organizuojami laikinieji darbai, nes jų poreikis savivaldybėje yra didelis. Šios programos tikslas - sudaryti galimybes bedarbiams laikinai įsidarbinti, siekiant pagal galimybes įsitvirtinti darbo rinkoje ir užsidirbti pragyvenimui būtinų lėšų, skatinti darbinę motyvaciją, socialinius ir darbo įgūdžius, prisidedančius prie jų užimtumo didinimo. 2022 m. šioje užimtumo didinimo priemonėje dalyvavo 72 asmenys (iš jų 9 Lazdijų miesto gyventojai) ir panaudota 117,50 tūkst. eurų (socialinės paramos skyriaus duomenys). Registruoti Užimtumo tarnyboje asmenys tvarkė viešąsias erdves, šienavo, valė sniegą, tvarkė želdynus. Labiausiai socialiai pažeidžiami asmenys dalyvaudami programoje atnaujina darbo įgūdžius, įgyja motyvaciją tolimesnei darbo paieškai.

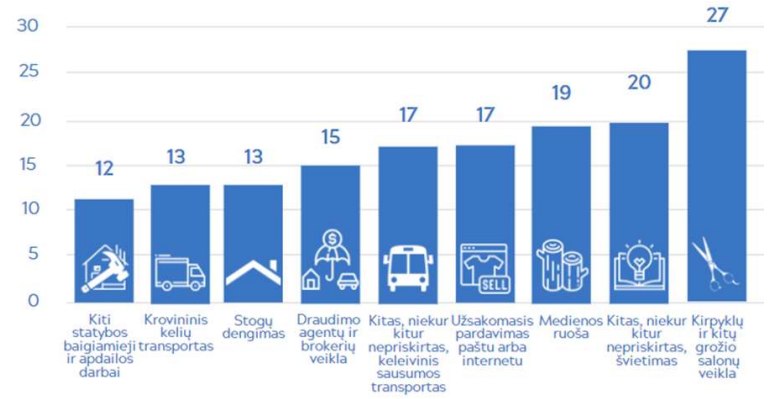
8 pav. pateikiama Lazdijų miesto socialinių pašalpų gavėjų skaičiaus dinamika. Išlaidos socialinėms pašalpos išaugo, dėl padidėjusio valstybės remiamų pajamų dydžio (2018 m. VRP dydis - 122 Eur, o 2022 m. VRP dydis - 147 Eur.).

Neįgaliems asmenims dažniausiai reikalingos šios socialinės paslaugos: pagalba į namus, dienos socialinė globa asmens namuose ar institucijoje, apgyvendinimas globos namuose, skiriant tikslines komensacijas (9 pav.).

TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ
Vertinant galimybes socialinio verslo kūrimui, būtina akcentuoti, kad nėra nei vieno registruoto socialinio verslo Lazdijų mieste. 2023 m. Lazdijų mieste registruotos ir veikia 148 juridiniai asmenys (įmonės, bendrovės, mažosios bendrijos). Lazdijų mieste vyrauja labai mažos įmonės, turinčios iki 9 darbuotojų. Dėl mažo pramonės įmonių skaičiaus savivaldybės sukuriamas BVP yra mažas. Mieste vyrauja didmeninės ir mažmeninės prekybos, grožio salonų, paslaugų teikimo verslai. Vykdančių individualią veiklą pagal pažymą skaičius Lazdijų rajone yra 442 (atskirai duomenų tik Lazdijų mieste nėra teikiama https://www.vmi.lt/evmi/2023-metai2). Vykdančių individualią veiklą pagal pažymą skaičius pagal populiariausias veiklas pateikiama 10 pav. Vertinant sociokultūrinių paslaugų spektrą ir teikėjus ir galimybes, Lazdijų mieste veikia VŠĮ „Lazdijų sporto centras“, sporto klubas „Sakalas“ ir sporto klubas „Vytautas“, kurie organizuoja vaikų ir suaugusiųjų sportinę veiklą, sudaro sąlygas sveikas ir saugias sąlygas gyventojams užsiimti kūno kultūra ir sportu bei teikia kokybiškas sporto paslaugas. Taip pat organizuojamos ir vykdomos įvairaus tipo treniruotės, sportinės varžybos, stovyklos, masiniai sveikatingumo, kūno kultūros ir sporto renginiai. VŠĮ „Lazdijų švietimo centras“ organizuoja ir vykdo tęstinį mokymą, neformalųjį suaugusiųjų švietimą. Taip pat teikia pedagoginę psichologinę pagalbą, teikia konsultacines, mokymo ir kitas praktinės pagalbos paslaugas smulkaus ir vidutinio verslo subjektams, veikiantiems Lazdijų rajono savivaldybėje. Lazdijų mieste veikiančios ugdymo įstaigos. Sociokultūrines paslaugas tikslinei grupei Lazdijų mieste gali teikti VšĮ Lazdijų kultūros centras, meno mokykla, biblioteka. Mieste veikia du darželiai ir viena gimnazija, kurie taip pat dirba su socialiai pažeidžiamais asmenimis, mažiau galimybių turinčiu jaunimu, negalią turinčiais asmenimis. Vertinant NVO sektoriaus patirtį ir galimybes dalyvauti miesto VVG strategijos įgyvendinime, būtina pažymėti Lazdijų mieste veikiančius 9 mėgėjų meno kolektyvus: kamerinis choras „Gaustas“, tradicinė kapela „Dziedukai“, vaikų liaudiškos muzikos kapela „Anūkucai“, folklorinis ansamblis „Dainuviai“ ir „Riecimėlis“, vokalinis ansamblis „Tremtinys“, estradinė grupė „Kryžkelė“, Lazdijų suaugusių tautinių šokių kolektyvas „Lazdija“ ir meninės raiškos studija „MACINGA”, kurie taip pat padeda spręsti vaikų, jaunimo, senjorų aktyvaus užimtumo problemas.

Vertinant socialinių paslaugų infrastruktūrą, poreikius ir galimybes buvo analizuojami socialinių paslaugų planai (https://www.lazdijai.lt/veiklos-sritys/socialine-parama/socialiniu-paslaugu-planai/540). Socialines paslaugas Lazdijų miesto gyventojams teikia: Viešoji įstaiga Lazdijų socialinių paslaugų centras (teikia visas socialines paslaugas socialiai pažeidžiamiems, socialinę riziką (atskirtį) patiriantiems asmenims, negalią turintiems asmenims ir jų šeimoms, asmenims, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis, gausioms šeimoms), akredituotas Viešosios įstaigos Lazdijų socialinių paslaugų centro Vaikų dienos centras (paslaugos teikamos miesto mažiau galimybių, nepalankias sąlygas turintiems vaikams, mokiniams, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikams), Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židinys“ (bendruomeniniai vaikų globos namai, paslaugos teikamos miesto mažiau galimybių, nepalankias sąlygas turintiems vaikams, mokiniams, ikimokyklinio ir prišmokyklinio amžiaus vaikams), VšĮ „Nacionalinis socialinės integracijos institutas“ (pagalbos į namus paslaugos asmenims, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis), Lazdijų rajono neįgaliųjų draugija (teikia paslaugas neįgaliesiems ir jų šeimos nariams), Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos „Viltis“ Lazdijų padalinys (organizacija vykdo projektinę veiklą, skirtą Lazdijų rajone gyvenantiems ir intelekto sutrikimą turintiems asmenims, jų šeimos nariams, suinteresuotiems asmenims, prisidedantiems prie šių žmonių gyvenimo kokybės didinimo), Viešoji įstaiga LASS pietvakarių centras Lazdijų rajono filialas (neįgaliesiems teikiamos dienos užimtumo, individualios pagalbos paslaugos, teikiama pagalba neįgaliųjų šeimos nariams), Vilkaviškio vyskupijos Lazdijų dekanato Caritas (aprūpina socialiai pažeidžiamus, socialinę riziką (atskirtį) patirinačius asmenis būtiniausiais drabužiais ir avalyne, maisto produktais), Sergančių cukriniu diabetu klubas „Diabetas“ (teikia socialinę pagalbą asmenims, sergantiems cukriniu diabetu), Asociacija „Onkologinė savigalba Lazdijuose“ (psichologinė, svaikatinimo, informavimo pagalba socialiai pažeidžiamiems asmenims); Lazdijų rajono viešosios bibliotekos atviras jaunimo centras (darbas su mažiau galimybių turinčiu jaunimu).
Prioritetinės socialinių paslaugų plėtros kryptys 2023–2025 m.: socialinės dirbtuvės ir užimtumo skatinimas kompleksinę negalią turintiems asmenims; grupinio gyvenimo namų kūrimas asmenims su proto negalia; apsaugoto būsto įkūrimas; krizių centro įkūrimas; vaiko laikinosios priežiūros užtikrinimas ir globėjų motyvavimas; paslaugų autizmo spektro susirgimus turintiems vaikams ir jų šeimoms bei bendruomenei teikimas; socialinių paslaugų teikėjų tinklo plėtimas, įtraukiant nevyriausybines organizacijas, bendruomenes į socialinių paslaugų teikimą; palydėjimo paslauga jaunuoliams; savanorystės laboratorijos įkūrimas ir savanorystės skatinimas.

Anlizuojant galimybes ir poreikius asmenų, dirbančių apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje, apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje srityje yra 12 asmenų suburtų į Lazdijų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisiją (informacijos šaltinis: https://www.lazdijai.lt/data/public/uploads/2023/06/potvarkis.pdf), kurie sprendžia socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų problemas bei planuoja prevencines priemones ir teikia rekomendacijas jų įgyvendinimui.
Didelis iššūkis savivaldybėje yra ir užtikrinant lygias galimybes, todėl srategijos įgyvendinimo metu bus teikiamas prioriteas projektų vykdytojams dėl lygių galimybių užtkrinimo (https://www.lazdijai.lt/gyventojams/veiklos-sritys/lygiu-galimybiu-igyvendinimas-lazdiju-rajono-savivaldybes-administracijoje/411).
Lzdijų mieste veikia 8 jaunimą priimančios Lazdijų miesto organizacijos (informacijos šaltinis https://old.jrd.lt/informacija-jaunimui/savanoryste/organizaciju-paieska?municipality=Lazdij%C5%B3%20rajono%20savivaldyb%C4%97&type=&organizer=&accredited=), kurios taip pat aktyviai dalyvaus įgyvendinant strategiją, siekiant įtraukti mažiau galimybių turintį jaunimą, taikyti prevencines priemones socialiai pažeidžiamiems ir socialinės rizikos asmenims, prisidėti prie bendruomenės inicijuojamų veiklų, skirtų gyventojų esamai socialinei atskirčiai mažinti ir ekonomiškai neaktyvių asmenų užimtumui didinti.
Lazdijų rajono savivaldybė organizuoja moksleivių ir studentų užimtumo didinimo programą, kurios metu darbdaviai, pateikę paraiškas, gali įdarbinti 14–29 metų jaunuolius. 2023 metais buvo atrinkta 16 darbdavių iš įvairių įstaigų ir organizacijų, kurie galėjo įdarbinti jaunus žmones vasarai. Programos, kuriai buvo skirta 32 tūkstančiai eurų iš Lazdijų rajono savivaldybės biudžeto, metu buvo įdarbinti 26 jaunuoliai iš Lazdijų rajono, iš jų 10 iš Lazdijų miesto (3 mažiau galimybių turintis jaunimas).

Lazdijų miesto vietos veiklos strategija atitinka ir įgyvendina:
1. Lazdijų rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginio plėtros plano, patvirtinto Lazdijų rajono savivaldybės tarybos 2020 m. gruodžio 18 d. sprendimu Nr. 5TS-581 „Dėl Lazdijų rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginio plėtros plano patvirtinimo“, 1 prioriteto „Besimokanti, socialiai atsakinga ir pokyčius kurianti bendruomenė“ 1.2 tikslo „Gerinti socialinių ir sveikatos paslaugų kokybę“ 1.2.1. uždavinį "Gerinti aplinką veikti nevyriausybinėms organizacijoms ir bendruomenėms" bei 1.2.3 uždavinį „Užtikrinti socialinių paslaugų plėtrą".
2. Lazdijų rajono savivaldybės 2023–2025 metų strateginio veiklos plano, patvirtinto Lazdijų rajono savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 3 d. sprendimu Nr. 5TS-1283 „Dėl Lazdijų rajono savivaldybės 2023–2025 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“, 7 programos „Socialinės apsaugos plėtojimo, skurdo bei socialinės atskirties mažinimo programa“ 1 tikslo „Padėti įveikti socialinę atskirtį, stiprinti asmenų (šeimų) gebėjimus ir galimybes savarankiškai spręsti savo socialines problemas, bendradarbiaujant su valstybės įmonėmis, įstaigomis, nevyriausybinėmis organizacijomis“ 1.1 uždavinį „Įgyvendinti socialinės atskirties mažinimo projektus“ 1.2 uždavinį „Atlikti neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo funkciją“, 1.3 uždavinį „Teikti socialinės reabilitacijos neįgaliesiems bendruomenėje paslaugas“; 2 tikslo „Įgyvendinti valstybės ir savivaldybės teisės aktais numatytą socialinę politiką“ 2.1 uždavinį „Įgyvendinti valstybines socialines programas“, 2.2 uždavinį „Teikti piniginę socialinę paramą savivaldybės nepasiturintiems gyventojams“, 2.4 uždavinį „Teikti socialinę paramą mokiniams“; 3 tikslo „Organizuoti bei teikti socialines paslaugas įvairioms savivaldybės gyventojų socialinėms grupėms, didinti jų įvairovę“ 3.1 uždavinį „Organizuoti ir teikti socialines paslaugas“.
3. 2022-2030 metų Alytaus regiono plėtros plane identifikuojamą problemą „Neužtikrinama gyvenimo kokybę gerinančių viešųjų paslaugų, atitinkančių gyventojų poreikius, kokybė ir prieinamumas“, ir giluminę priežastį „1.2. Nepakankamas sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų prieinamumas ir įvairovė“, kuri aktuali Lazdijų miestui, prie kurios sprendimo tikimąsi prisidėti įgyvendinant vietos plėtros strategijos 1 tikslą.
4. Valstybės ilgalaikės raidos strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187, pagrindinį tikslą – „Sukurti aplinką plėtoti šalies materialinei ir dvasinei gerovei, kurią apibendrintai nusako žinių visuomenė, saugi visuomenė ir konkurencinga ekonomika“, kryptį – „Socialinės paramos plėtra ir skurdo bei socialinės atskirties įveikimas“ ir jos pagrindinius veiksmus: „Teikti prevencines ir reabilitacines socialines paslaugas socialinės atskirties grupėms, prievartą ir išnaudojimą patyrusiems, sergantiems priklausomybės ligomis, grįžusiems iš įkalinimo vietų ir kitiems asmenims“, „Geriau panaudoti nevyriausybinių organizacijų išteklius ir gebėjimus socialinei paramai tobulinti“.

STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ

STIPRYBĖS		**SILPNYBĖS**	
1.	Išvystyta sociokultūrinių bei socialinių paslaugų infrastruktūra	1.	Socialinio verslo motyvacijos ir informacijos kurti trūkumas
2.	Stipri miesto bendruomenė bei patirtį turinčios NVO	2.	Nepakankamas sociokultūrines paslaugas teikiančių organizacijų įsitraukimas sprendžiant socialines problemas
3.	Politinis palaikymas socialinių paslaugų, verslo plėtrai	3.	Konsultavimo, tarpininkavimo paslaugų bei pagalbos siekiant įsitraukti į verslumo iniciatyvas, savanoriškas veiklas trūkumas
4.	Įgyvendintas projektas, skirtas socialinio poveikio matavimui ir verslumui didinti	4.	Nemotyvauotas jaunimas įsitraukti į užimtumo veiklas
GALIMYBĖS		**GRĖSMĖS**	
1.	Įgyvendinti naujas socialines ir bendruomeninines užimtumo iniciatyvas sprendžiant socialines problemas	1.	Neskirtas finansavimas socialinių, sociakultūrinių paslaugų finansavimui bei verslo plėtrai
2.	Skirti paplidomas savivaldybės biudžeto lėšas socialinio poveikio matavimui, verslų kūrimui	2.	Maža motyvacija tikslinių grupių amenų įsitraukimui į užimtumo veiklas ir socialines iniciatyvas
3.	Įtraukti NVO į bendruomeninių paslaugų teikimą ir užimtumo didinimą	3.	Didėjantis atotrūkis tarp pajamas gaunančių asmenų ir išmokų gavėjų

4.	Sustiprinti savivaldybės suinteresuotų asmenų įstraukimą sprendžiant smurto artimoje aplinkoje, lygių galimybių užtikrinimo, įtraukties, užimtumo problemas	4.	Socialinio poveikio matavimo paslaugų teikėjams nevertinimas kuriant socialinius verslus

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES

1. TIKSLAS – skatinti Lazdijų miesto gyventojų aktyvią įtrauktį, siekiant spręsti aktualias gyventojų skurdo ir atskirties problemas bei užtikrinant tinkamą gyventojų švietimą civilinės saugos klausimais.

Lazdijų miesto vietos plėtros strategijos kontekste visuomenės įsitraukimui į vietos problemų sprendimą didelę įtaką daro įvairių sričių (sveikatos, švietimo, kultūros), o ypatingai socialinių, iniciatyvų plėtra bei ekonominės situacijos ir užimtumo gerinimas.

Atsižvelgiant į bendrus ES ir Nacionalinius planavimo dokumentus, atlikus Lazdijų miesto situacijos analizę, SSGG analizę, pasitarus su miesto gyventojais bei veikiančių įmonių, įstaigų ir organizacijų atstovais, siūlome socialinių paslaugų infrastruktūros bei ekonominės plėtros procesus skatinti įgyvendinant šiuos keturis uždavinius:

1. Taikyti prevencines priemones socialiai pažeidžiamiems ir socialinės rizikos asmenims įgyvendinant bendruomenės inicijuojamas veiklas, skirtas gyventojų esamai socialinei atskirčiai mažinti.

Uždavinys skirtas plėtoti socialines paslaugas, skatinant gyventojų socialinę įtrauktį, atliepiant įvairių tikslinių grupių poreikius. Siekiama mažinti socialięs atskirtį ir didinti visuomenės įtrauktį. Taip pat mažinti socialinę riziką patiriančių asmenų stigmatizaciją, didinti jų socialinius, asmeninius, psichologinius gebėjimus ir motyvaciją per socialinių paslaugų plėtojimą, neformalias bendruomenines iniciatyvas (sveikatingumo, sporto, kultūros, edukacijas) bei neformalų ugdymą; sudaryti sąlygas senyvo amžiaus asmenims gyventi kokybišką ir komfortišką gyvenimą, įtraukti mažiau galimybių turintį jaunimą (Silpnybė 1,2,3,4). Planuojamos veiklos, skirtos socialinei atskirčiai mažinti, orientuotos į neįgaliųjų ir jų šeimos narių socialinių paslaugų prieinamumą ir kokybę (Silpnybė 2, 3,4), mažiau galimybių turintį jaunimą (Silpnybė 1). Skatinant socialinės atskirties mažėjimą ir gyventojų įtrauktį bus pasinaudojama esančiomis stiprybėmis (1,2,3), galimybėmis (1,2,3,4), sumažinant silpnybes (1, 2,3,4) bei grėsmes (2,3,4).

Įgyvendinant strategijos tikslą ir uždavinį taip pat siekiama skatinti moterų ir vyrų lygybę bei užtikrinti smurto prevenciją. Žmogaus teisių padėties gerinimas, seksizmo padarinių per visuomenės nuostatų keitimą šalinimas ir lyčių lygybės aspekto integravimas, smurto artimoje aplinkoje mažinimas ir aiškus prevencijos planas bei suformuota komanda (Stiprybė 2), leis užtikrinti pagalbą tiems

bendruomenės nariams, kuriems to labiausiai reikia. Pasitelkus NVO (Galimybė 3) planuojami mokymai, kosultacijos, mentorystė, edukacijos programų ir prevencijos planų įgyvendinimui. Taip pat planuojama stiprinti savanorystę ir skatinti aktyvesnį vietos bendruomenės įsitraukimą. Skatinant socialinę įtrauktį bei sudarant sąlygas ir pasitelkus esamas savonorius priimančias organizacijas (Stiprybė 2), planuojama užtikrinti ilgalaikę, kompetencijas ugdančią savanorišką veiklą (Galimybės 3,4), taikant prevencines priemones ir inicijuojant bendruomenės veiklas, skirtas gyventojų esamai socialinei atskirčiai mažint.

2. Įgyvendinti bendruomenės verslumui didinti skirtas neformalias iniciatyvas.

Kasmet vadovaujantis Lazdijų rajono savivaldybės finansinės paramos teikimo smulkaus ir vidutinio verslo subjektams bei jaunų žmonių verslumo iniciatyvoms tvarkos aprašu, skiriama parama verslumui skatinti. Tačiau jos nepakanka, nes ji orientuota į jau įsteigtus verslus, neskiriant pakankamai dėmesio socialinėje atskirtyje esančių, nemotyvuotų asmenų mokytis, konsultuotis, išbandyti verslumo įgūdžius praktinėse dirbtuvėse. Uždavinys skirtas įgyvendinti iniciatyvas, skirtas bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių asmenų užimtumui didinti bei pagerinti šių asmenų padėtį darbo rinkoje (Silpnybė 1, 3, 4). Taip pat siekiama didinti bendruomenės verslumą, organizuojant mokymus, konsultacijas verslo kūrimui ir pradedamo verslo plėtojimui (Galimybės 1, 3, 4).

3. Skatinti socialinio verslo kūrimąsi Lazdijų mieste.

Socialinio verslo šiuo metu Lazdijų mieste nėra, todėl šiuo uždaviniu siekiama kurti socialiai atsakingos bendruomenės užimtumą skatinančią aplinką. Susitikimų metu su miesto gyventojais ir verslo atstovais buvo išsakyti lūkesčiai ir galimybės inovatyvių šeimoms ir bendruomenei skirtų paslaugų bei produktų kūrimas (Galimybė 2,3, Stiprybė 2,3,4). Strategijos įgyvendinimas leis išnaudoti atliktoje stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizėje nustatytas galimybes, t. y. išvystytas socialinis verslas (Stiprybė 2) gali

turėti įtakos gyventojų verslumui, socialinio pokyčio matavimui bei prisidėti prie miesto socialiai atsakingos bendruomenės. Vietos plėtros strategija siekiama kurti socialinio ir ne tik verslo iniciatyvas, tiek pačio verslo kūrimo ir vystymo, tiek remiant įvairias veiklos iniciatyvas, kurios skatina verslumą, ugdo įgūdžius ir motyvuoja imtis tokio verslo. Planuojama, kad socialinio verslo vystymas ir jo teigiami rezultatai darys socialinį poveikį miesto pažeidžiamoms grupėms ir prisidės prie jų problemų sprendimo, t. y. esami ir sukurti socialiniai verslai rūpinsis socialiai pažeidžiamais bendruomenės nariais, įtraukiant juos į užimtumo veiklas, socialines iniciatyvas ir socialines dirbtuves (Galimybė 3), arba tiesiog socialinio verslo vykdytojai uždirbtą pelną skirs jų pasirinktai socialinei problemai spręsti. Skatinant verslumą ir socialinių verslų, iniciatyvų kūrimąsi bus pasinaudojama esančiomis stiprybėmis (Stiprybės 2,3,4), galimybėmis (Galimybė 1,2,4), sumažinant silpnybes (Silpnybės 3,4) bei grėsmes (Grėsmė 1, 2,3,4).

4. Gerinti Lazdijų miesto gyventojų švietimą civilinės saugos klausimais ir ugdyti jų praktinius pasirengimo netikėtoms situacijoms įgūdžius.

Šiuo uždaviniu siekiama stiprinti gyventojų pasirengimą netikėtoms situacijoms suteikiant jiems reikalingų teorinių žinių ir praktinio pasirengimo įgūdžių. Civilinė sauga, arba tiesiog – žmogaus sauga – yra neatsiejama gyvenimo dalis. Poreikis jaustis ir būti saugiam yra vienas bazinių žmogaus poreikių, todėl gyventojams būtina žinoti ir suprasti veiksmus, kurių reikia imtis susidarius netikėtoms situacijoms. Civilinės saugos žinios svarbios tiek kiekvienam gyventojui individualiai, tiek kaip bendruomenei, kur kiekvienas jos narys yra informuotas ir pasirengęs. Įgyvendinant šį uždavinį bus vykdomos veiklos, kuriomis siekiama didinti Lazdijų miesto gyventojų žinias, gebėjimus ir pasirengimą veikti ekstremaliųjų situacijų ar grėsmių atvejais, įskaitant informavimo, mokymo, praktinių įgūdžių ugdymo ir kitas edukacines veiklas, kurios prisidės prie geresnio bendruomenės ir kiekvieno gyventojo pasirengimo netikėtoms situacijoms. Uždavinys bus įgyvendinamas nuo 2027 iki 2030 metų.

TIKSLO 1 ALTERNATYVA	TIKSLO 2 ALTERNATYVA
Tikslo 1 alternatyva - skatinti Lazdijų miesto gyventojų aktyvią įtrauktį, siekiant spręsti aktualias gyventojų skurdo ir atskirties problemas. Pasirinkta alternatyva leidžia pilna apimtimi įgyvendinti Lazdijų	Tikslo 2 alternatyva - tęsti esamų socialinių, sociakultūrinių paslaugų teikimą ir įgyvendinti Lazdijų rajono savivaldybės finansinės paramos teikimo smulkaus ir vidutinio verslo subjektams bei jaunų žmonių verslumo iniciatyvoms tvarkos

miesto socialinių paslaugų teikimo socialiai pažeidžiamiems, socialinę riziką (atskirtį) patiriantiems asmenims kompleksinį sprendimą pasitelkiant sociokultūrines paslaugas, suinteresuotas nevyriausybines organizacijas, taikant prevencines priemones. Ši alternatyva leidžia pilna apimtimi pamatuoti socialinį poveikį strategijoje įvardintoms tikslinėms grupėma gaunančioms naujas socialines paslaugas, sprendžiant užimtumą bei benduomenines iniciatyvas. Pasirinkta ši alternatyva.	aprašo priemones. Ši alternatyva leistų įgyvendinti tikslą tik savivaldybės biudžeto lėšomis, todėl nebūtų galimybės pamatuoti socialinį poveikį, nes tokia apimtimi nebūtų atlieipiami tikslinės grupės poreikiai. Taikant šią alternatyvą nebūtų sukuriamas pokytis, siekiant spręsti aktualias gyventojų skurdo ir atskirties problemas. Būtent dėl siauresnės gyventojų skaičiaus apimties ši alternatyva atmesta.

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė (2023)	Siekiama reikšmė (2029)
1.	BIVP projektų veiklų dalyviai, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje (procentai)	0	40
2.	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos (darbo vieta)	0	4
	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė (2026)	Siekiama reikšmė (2030)
3.	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektų veiklų dalyvių, kurie dalyvaudami gyventojų švietimo civilinės saugos klausimais veiklose įgijo įgūdžių, dalis (procentai)	0	95

1.1 UŽDAVINYS – Taikyti prevencines priemones socialiai pažeidžiamiems ir socialinės rizikos asmenims įgyvendinant bendruomenės inicijuojamas veiklas, skirtas gyventojų esamai socialinei atskirčiai mažinti.

Šiuo uždaviniu siekiama per socialinės integracijos, prevencinių, sociokultūrinių paslaugų plėtojimą, bendruomenines iniciatyvas (sveikatingumo, sporto, kultūros) bei neformalų ugdymą – mažinti socialinę riziką patiriančių asmenų stigmatizaciją, didinti jų socialinius, asmeninius, psichologinius gebėjimus ir motyvaciją, sudaryti sąlygas socialinėje atskirtyje esantiems asmenims gyventi pilnavertį gyvenimą Lazdijų mieste. Socialinę riziką patiriančių šeimų narius, socialinę pašalpą gaunančius asmenis, mažiau motyvuotą jaunimą, ties skurdo riba gyvenančius vienišus senyvo amžiaus asmenis, siekiama įtraukti į bendruomenės gyvenimą ir

atkurti tokių žmonių socialinius, darbinius gebėjimus ir įgūdžius, skatinti jų įsitraukimą į bendruomeninę veiklą, mažinti jų socialinę atskirtį. Įvairaus amžiaus gyventojų įtrauktis ir aktyvumas pasireikš teikiant socialines, sociokultūrines, užimtumo paslaugas, organizuojant darbinių įgūdžių ugdymo užsiėmimus, susitikimus, mokymus, terapijas, konsultacijas, kūrybinės veiklos skatinimu skiriant ypatingą dėmesį mažiau galimybių turinčiam jaunimui, vyresnio amžiaus vienišiems, atskirtyje esantiems, žmonėms ir neįgaliesiems bei jų šeimoms.
Skatinant socialinės atskirties mažėjimą ir didinant gyventojų įtrauktį bus pasinaudojama esančiomis stiprybėmis (1,2,3), galimybėmis (1,2,4), sumažinant silpnybes (2,3,4) bei grėsmes (2,3). Uždavinys bus įgyvendinamas nuo 2024 iki 2028 metų.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiama reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu (skaičius)	0	0	2	2	3	2	2	0	11
2.	Vietos plėtros strategijos veiklų dalyvių skaičius	0	0	50	50	80	80	50	0	310

1.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
1.1 uždavinio 1 alternatyva – Taikyti prevencines priemones socialiai pažeidžiamiems ir socialinės rizikos asmenims įgyvendinant bendruomenės inicijuojamas veiklas, skirtas gyventojų esamai socialinei atskirčiai mažinti. Ši alternatyva atliepia suformuluotus SSGG teiginius, analizę. Lazdijų mieste yra išplėtota socialinių, sociokultūrinių, užimtumo paslaugų infrastruktūra, todėl labai svarbu užtikrinti paslaugų plėtrą, atliepiant į besikeičiančius tikslinių grupių gavėjų poreikius. Ši alternatyva leidžia ne tik išlaikyti esamas paslaugas, bet ir kurtis naujoms socialinėms iniciatyvoms ir veikloms. Todėl pasirinkta ši alternatyva.	**1.1 uždavinio 2 alternatyva – Diegti tik inovatyvias socialines paslaugas, skatinant gyventojų socialinę įtrauktį.** Ši alternatyva yra inovatyvi, tačiau jos pasirinkimas orientuotas būtų tik į naujų inovatyvių socialinių paslaugų diegimą, kas neatlieptų gyventojų apklausos metu išsakytų poreikių ir įvardintų galimų sprendimo būdų. Įgyvendinant strategiją būtina pilna apimtimi atliepti gyventojų poreikius, todėl ši alternatyva atmetama.

1.2 UŽDAVINYS – Įgyvendinti bendruomenės verslumui didinti skirtas neformalias iniciatyvas.

Šiuo uždaviniu skatinama įvairios užimtumo iniciatyvos socialinėje atskirtyje esantiems asmenims. Šiuo metu trūksta finansavimo bendruomenių iniciatyvoms, kurios galėtų prisidėti prie gyventojų užimtumo ir verslumo skatinimo siekiant paskatinti naujų darbo vietų kūrimą ar įgūdžių, reikalingų darbo rinkoje, gavimą. Uždavinys skirtas įgyvendinti iniciatyvas, skirtas bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių asmenų užimtumui didinti bei pagerinti šių asmenų padėtį darbo rinkoje (Silpnybė 1, 3, 4). Taip pat siekiama didinti bendruomenės verslumą, organizuojant mokymus, konsultacijas verslo kūrimui ir pradedamo verslo plėtojimui (Galimybės 1, 3, 4). Uždavinys bus įgyvendinamas nuo 2024 iki 2028 metų.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiama reikšmė

1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu (skaičius)	0	0	0	0	0	0	1	0	1
2.	Vietos plėtros strategijos veiklų dalyvių skaičius	0	0	0	0	0	0	50	0	50

1.2 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.2 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
1.2 uždavinio 1 alternatyva – Įgyvendinti bendruomenės verslumui didinti skirtas neformalias iniciatyvas. Ši uždavinio alternatyva skatina ne tik verslo kūrimą, tačiau ja siekiama ir įgūdžių, kompetencijų, motyvacijos suteikimo tikslinės grupės atstovams. Alternatyva aiškiai nurodoma, jog siekiama padidinti gyventojų aktyvumą ir jų galimybes integruotis į darbo rinką, o ne tik skatinti tai, t. y. siekiama dvejopo poveikio: didinti gyventojų ekonominį aktyvumą ir kartu didinti galimybes gyventojams integruotis ir išsilaikyti darbo rinkoje kuriant ilgalaikį poveikį. Taip pat tikslu paliekama galimybė ekonominį aktyvumą didinti sudarant sąlygas užsiimti savarankiška veikla ar kurti verslą. Pasirinkta ši alternatyva.	**1.2 uždavinio 2 alternatyva – Skatinti Lazdijų miesto gyventojų savarankišką veiklą.** Ši uždavinio alternatyva, lyginant su 1 alternatyvos uždaviniu, per siaurai apibrėžia galimas veiklas, todėl pilnai neatitinka identifikuotų poreikių, būtų orientuota tik į savarankiškos veiklos kūrimą. Ši alternatyva skatina tik savarankišką gyventojų užimtumą, tačiau neatliepia kitų tikslinės grupės poreikių: mokymosi, konsultavimosi, įgūdžių ugdymo, praktinių užsiėmimų, todėl yra atmetama.

1.3 UŽDAVINYS – Skatinti socialinio verslo kūrimąsi Lazdijų mieste
Šiuo uždaviniu siekiama kurti ir plėtoti socialinio verslo iniciatyvas, tiek pačio verslo kūrimo ir vystymo, tiek remiant įvairias veiklos iniciatyvas, kurios skatina socialinį verslumą, ugdo įgūdžius ir motyvuoja imtis tokio verslo. Šiuo metu Lazdijų mieste nėra socialinio verslo, todėl planuojama, kad socialinis verslas šios strategijos įgyvendinime bus viena pagrindinių priemonių daranti socialinį poveikį, kurį bus galima išmatuoti. Planuojama, kad sukurti socialiniai verslai bus skirti socialinio poveikio pokyčiams miesto bendruomenei, įtraukiant socialinėje atskirtyje esančius asmenis į užimtumo veiklas, socialines iniciatyvas, dalyvavimą socialinėse dirbtuvėse. Strategijos įgyvendinimo metu, įgyvendinant šį uždavinį, taip pat planuojama miesto bendruomenei pristatyti socialinio verslo iniciatyvų kūrimo procesus. Skatinant verslumą ir socialinių verslų, iniciatyvų kūrimąsi bus pasinaudojama esančiomis stiprybėmis (Stiprybės 2,3,4), galimybėmis (Galimybė 1,2,4), sumažinant silpnybes (Silpnybės 3,4) bei grėsmes (Grėsmė 1, 2,3,4). Uždavinys bus įgyvendinamas nuo 2024 iki 2028 metų.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiama reikšmė
1.	Paramą gavusios įmonės (iš jų: labai mažos, mažosios, vidutinės)	0	0	0	0	0	1	1	0	2
2.	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ir plėtrai	0	0	0	0	0	1	1	0	2

3.	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	0	0	0	0	0	1	1	0	2

1.3 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.3 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
1.3 uždavinio 1 alternatyva - skatinti socialinio verslo kūrimąsi Lazdijų mieste. Siekiama skatinti bendruomenėse socialinį verslą, padedantį vietoje spręsti pažeidžiamų grupių atskirties problemas, įgyvendinant uždavinį pagrindinis dėmesys skiriamas socialinio verslo, kuriančio darbo vietas, paslaugas ir (ar) prekes sunkiau integruojamoms bendruomenės gyventojų grupėms kūrimuisi. Ši alternatyva pasirenkama, nes bus remiamas reikalingos įrangos įsigijimas, socialinio verslo pradinių produktų ir paslaugų sukūrimui, testavimui, rinkodaros priemonių kūrimui ir taikymui.	**1.3 uždavinio 2 alternatyva - skirti finansavimą verslo įmonėms, siekiant socialinės atskirties grupių poreikių užtikrinimo**. Ši uždavinio alternatyva, lyginant su 1 alternatyva, nesuteiks galimybės sukurti naujus socialinius verslus, matuoti socialinį poveikį, kurti darbo vietas pažeidžiamoms grupėms. Ši alternatyva skatina tik finansinę paskatą esamimes verslams, tačiau neatliepia socialiai pažeidžiamų tikslinės grupės poreikių: mokymosi, konsultavimosi, įgūdžių ugdymo, praktinių užsiėmimų, paramos pradėti savarankiškai patiems verslą, todėl yra atmetama.

1.4 UŽDAVINYS – Gerinti Lazdijų miesto gyventojų švietimą civilinės saugos klausimais ir ugdyti jų praktinius pasirengimo netikėtoms situacijoms įgūdžius.

Šiuo uždaviniu siekiama stiprinti gyventojų pasirengimą netikėtoms situacijoms suteikiant jiems reikalingų teorinių žinių ir praktinio pasirengimo įgūdžių. Civilinė sauga, arba tiesiog – žmogaus sauga – yra neatsiejama gyvenimo dalis. Poreikis jaustis ir būti saugiam yra vienas bazinių žmogaus poreikių, todėl gyventojams būtina žinoti ir suprasti veiksmus, kurių reikia imtis susidarius netikėtoms situacijoms. Civilinės saugos žinios svarbios tiek kiekvienam gyventojui individualiai, tiek kaip bendruomenei, kur kiekvienas jos narys yra informuotas ir pasirengęs. Įgyvendinant šį uždavinį bus vykdomos veiklos, kuriomis siekiama didinti Lazdijų miesto gyventojų žinias, gebėjimus ir pasirengimą veikti ekstremaliųjų situacijų ar grėsmių atvejais, įskaitant informavimo, mokymo, praktinių įgūdžių ugdymo ir kitas edukacines veiklas, kurios prisidės prie geresnio bendruomenės ir kiekvieno gyventojo pasirengimo netikėtoms situacijoms. Uždavinys bus įgyvendinamas nuo 2027 iki 2030 metų.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2026	2027	2028	2029	2030	Siekiama reikšmė
1.	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektų veiklų dalyviai, dalyvavę gyventojų švietimo civilinės saugos klausimais veiklose	0	0	25	40	25	10	100

1.4 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.4 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
1.4 uždavinio 1 alternatyva - gerinti Lazdijų miesto gyventojų švietimą civilinės saugos klausimais ir ugdyti jų praktinius pasirengimo netikėtoms situacijoms įgūdžius. Veiklos, kuriomis	**1.4 uždavinio 2 alternatyva - skirti finansavimą tiekėjams, kurie teiktų reikalingas gyventojų švietimo civilinės saugos klausimais paslaugas centralizuotai.** Ši uždavinio alternatyva,

siekiama didinti gyventojų žinias, gebėjimus ir pasirengimą veikti ekstremaliųjų situacijų ar grėsmių atvejais, įskaitant informavimo, mokymo, praktinių įgūdžių ugdymo ir kitas edukacines veiklas prisidės prie geresnio bendruomenės ir kiekvieno gyventojo pasirengimo netikėtoms situacijoms. Ši alternatyva pasirenkama, nes veiklos, kurias ketinama įgyvendinti pasitelkiant vietos bendruomenės iniciatyvas geriau atspindės gyventojų lūkesčius ir poreikius, leis pritaikyti metodus, kurie reikalingas žinias ir įgūdžius leis perteikti kuo daugiau ir įvairesnių gyventojų grupių.	lyginant su 1 alternatyva, būtų mažiau įtraukianti bendruomenę ir nesudarytų sąlygų pasiekti platesnį gyventojų grupių ratą, mažiau galimybių turėtų gyventojai patiriantys socialinę atskirtį. Ši alternatyva mažiau atspindėtų bendruomenės interesus ir mažiau prisidėtų prie bendruomeniškumo plėtojimo netikėtų situacijų kontekste. Atsižvelgiant į išdėsatytus motyvus ši alternatyva atmetama.

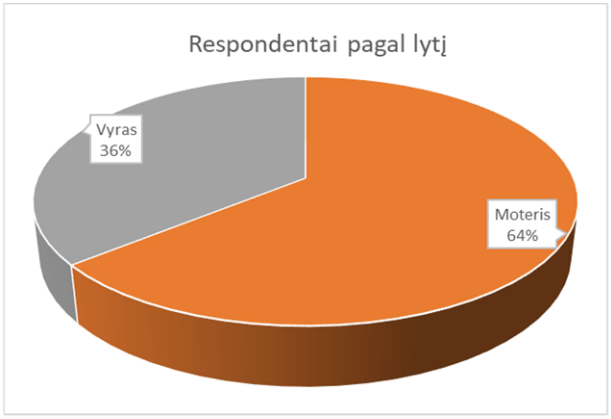
GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANT STRATEGIJĄ EIGA

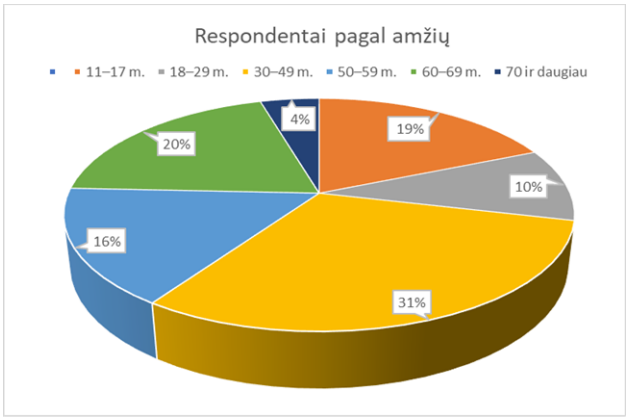
VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS

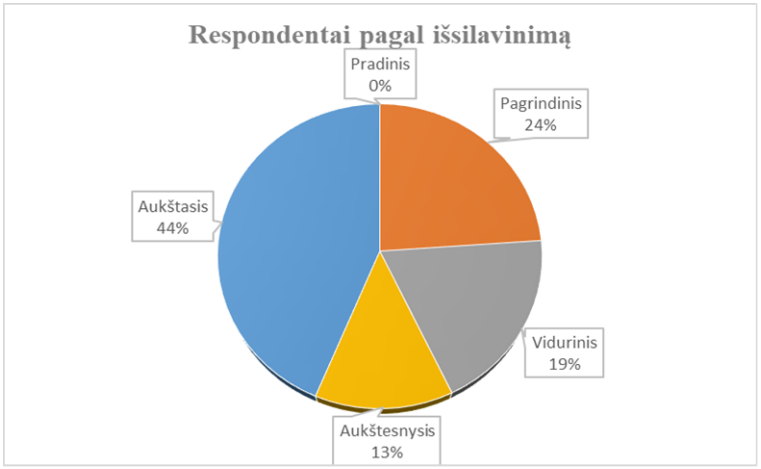
GYVENTOJŲ NUOMONĖS APKLAUSA

Lazdijų miesto gyventojų apklausa dėl Lazdijų miesto plėtros strategijos parengimo 2023- 2029 metams buvo vykdoma nuo 2023 m. rugpjūčio 30 d. iki 2023 m. rugsėjo 8 d. Apklausoje dalyvavo 247 Lazdijų rajono gyventojų bei dirbantys ir vykdantys veiklą Lazdijų mieste. Tai sudaro apie 6,51 procento nuo visų Lazdijų miesto gyventojų (apklausos metu gyveno 3797 gyventojai). Apklausos metu buvo siekiama užtikrinti, jog apklausa būtų reprezentatyvi, todėl buvo kviečiami dalyvauti visų amžių, lyties, išsilavinimo gyventojai, apklausa vykdyta tiek internete naudojant anketinės apklausos metodą, pasitelkus internetinę programą https://apklausa.lt/, tiek popierine forma, kuri buvo prieinama Lazdijų rajono savivaldybėje, seniūnijoje, Užimtumo tarnyboje prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Kauno klientų aptarnavimo departamento Lazdijų skyriuje, VŠĮ „Socialinių paslaugų centras“ bei kitose viešose įstaigose.

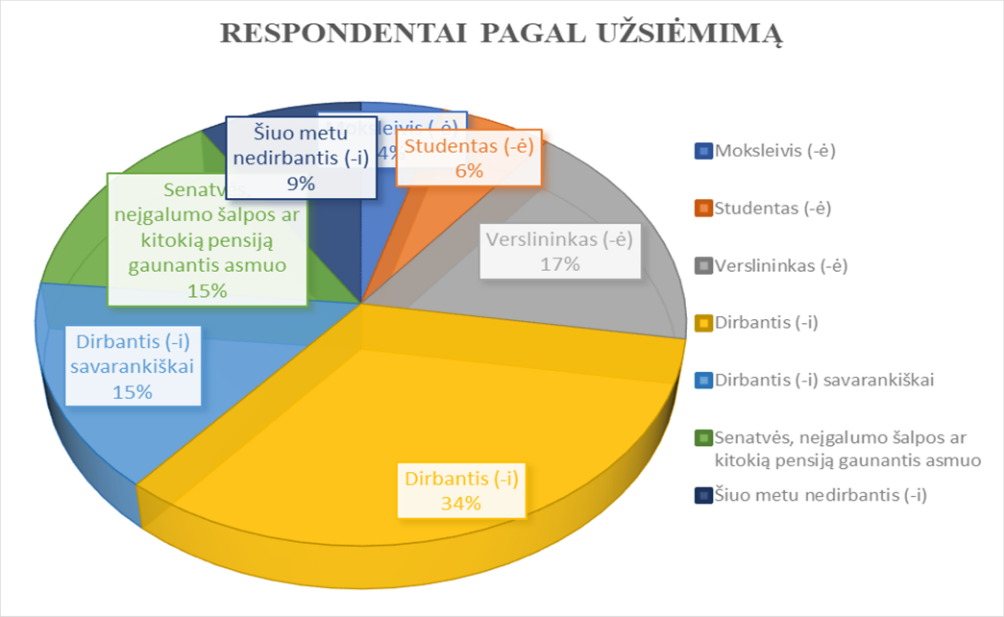
64,0 proc. apklausoje dalyvavusių asmenų buvo moterys, 36,0 proc. – vyrai. Respondentai buvo visų amžiaus grupių: daugiausia respondentų buvo nuo 30-49 metų amžiaus – 31,0 proc., 20,0 proc. respondentų buvo 60-69 amžiaus, 19,0 proc. buvo 11-17 metų amžiaus, 16,0 proc. buvo 50-59 metų amžiaus, 10,0 proc. 18-29 metų amžiaus, 4,0 proc. respondentų buvo 70 ir daugiau amžiaus. Apie 63,2 proc. apklausoje dalyvavusių Lazdijų miesto gyventojų turėjo aukštąjį išsilavinimą, 13,0 proc. aukštesnįjį, 11,7 proc. profesinį, 12,1 proc. – kitą išsilavinimą. 1 pav.
Apklausos respondentai pagal amžių, lytį ir išsilavinimą.

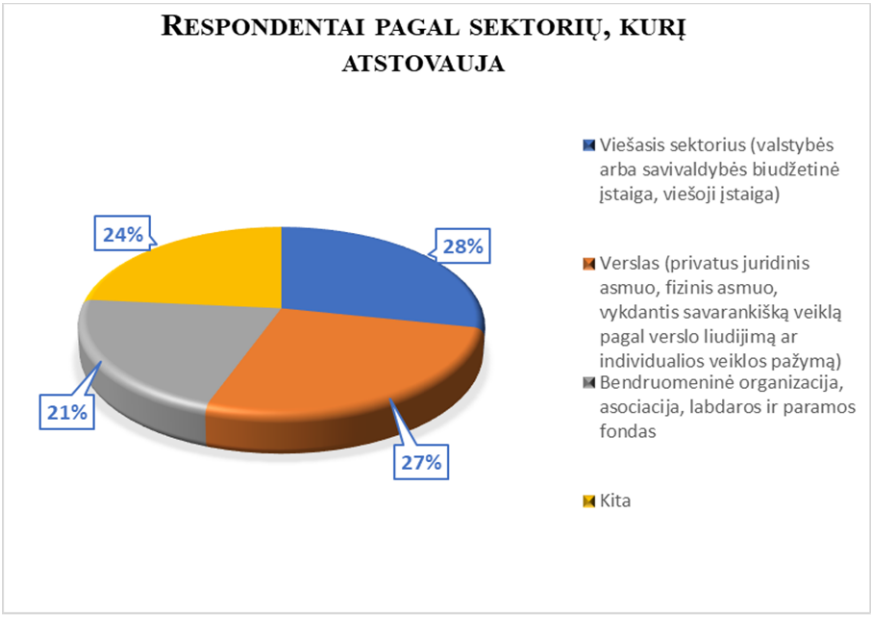

Tiriant respondentus pagal užsiėmimą buvo nustatyta, jog daugiausia apklausoje dalyvavo 34,0 proc. dirbantys asmenys, 17,0 proc. - verslininkai, 15,0 proc. - dirbantys savarankiškai, 15,0 proc. – senatvės, neįgalumo šalpos ar kitokią pensiją gaunantys asmenys, 9,0 proc. šiuo metu niekur nedirbantys asmenys, 6,0 proc. buvo studentai, 4,0 proc. moksleiviai.
2 pav. Apklausos respondentai pagal užsiėmimą.

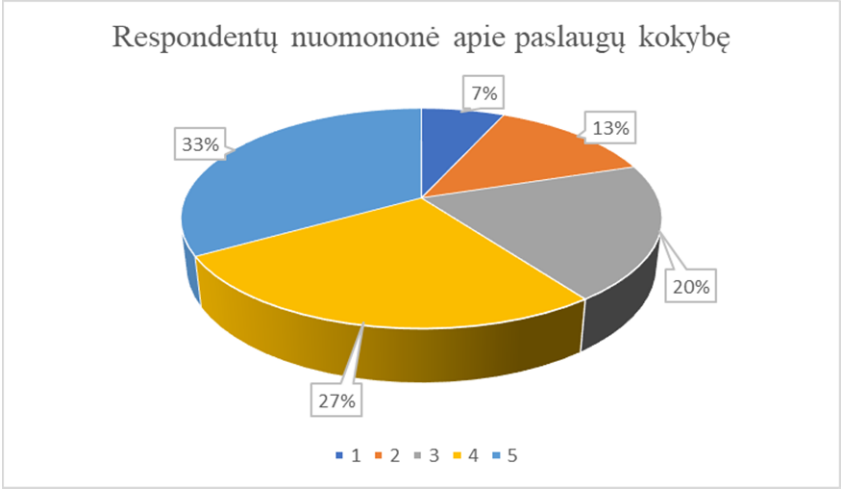
Daugiausia respondentų nurodė, jog pagal sektorių atstovauja 28,0 proc. viešąjį sektorių, apie 27,0 proc. nurodė, kad atstovauja verslo sektorių, o 24,0 proc. nurodė, jog atstovauja kitas organizacijas, o 21,0 proc. nurodė, kad atstovauja bendruomenines organizacijas, labdaros ir paramos fondus. 3 pav.
Apklausos respondentai pagal sektorių, kurį atstovauja.

Respondentų buvo klausiama, "Ar per pastaruosius 5 metus Jums teko naudotis Lazdijų mieste teikiamomis socialinėmis paslaugomis?", apklausos metu respondentai atsakė "Taip" - 61,0 proc., o "Ne" atsakė - 39,0 proc..
4 pav. Respondentų atsakymai "Ar per pastaruosius 5 metus Jums teko naudotis Lazdijų mieste teikiamomis socialinėmis paslaugomis?"

Atliekant paslaugų kokybės tyrimą buvo nustatyta, jog gyventojai skalėje nuo 1- labai blogai iki 5 - labai gerai įvertino, jog 33,0 proc. respondentų teikiamų paslaugų kokybę įvertino labai gerai, 27,0 proc. respondentų įvertino gerai, 20,0 proc. respondentų įvertino teikiamų paslaugų kokybę neutraliai, o tik 13,0 proc. blogai ir 7,0 proc. labai blogai. 5 pav. Respondentų nuomonė apie teikiamų paslaugų kokybę.

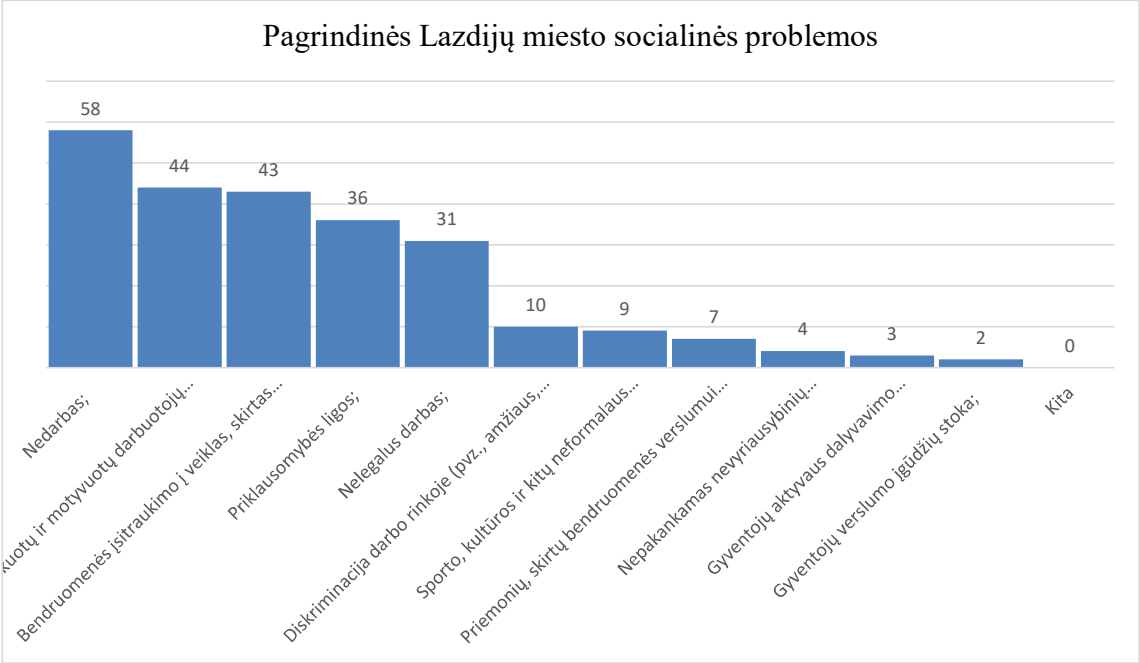

Atliekant paslaugų poreikio tyrimą buvo nustatyta, jog gyventojams labiausiai trūksta šių paslaugų (prioriteto tvarka):
1. Apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose; 2. Pagalbos nukentėjusiems nuo smurto;
3.Socialinės priežiūros riziką patiriančioms šeimoms; 4. Informavimo ir konsultavimo paslaugos; 5. Maitinimo organizavimo; 6. Apgyvendinimo nakvynės namuose; 7. Darbo su jaunimu;
8. Psichologinės pagalbos;
9. Paslaugų asmenims su negalia pagalbos;
10. Paslaugų globėjams, įtėviams, rūpintojams; 11. Apgyvendinimo globos namuose; 12. Dienos socialinės globos asmens namuose; 13. Vaikų dienos centrų; 14. Socialinių įgūdžių ugdymo; 15. Pagalbos į namus;
16. Asmens higienos ir priežiūros organizavimo; 17. Sociokultūrinių paslaugų teikimo;
18. Transporto organizavimo;
19. Aprūpinimo būtiniausiais drabužiais ir avalyne.
Papildomai respondentai kaip trūkstamas paslaugas nurodė: bendruomeninių įgūdžių stiprinimo, sveikatinimo paslaugų, reklamos, smulkių namų ūkio darbų atlikimo.

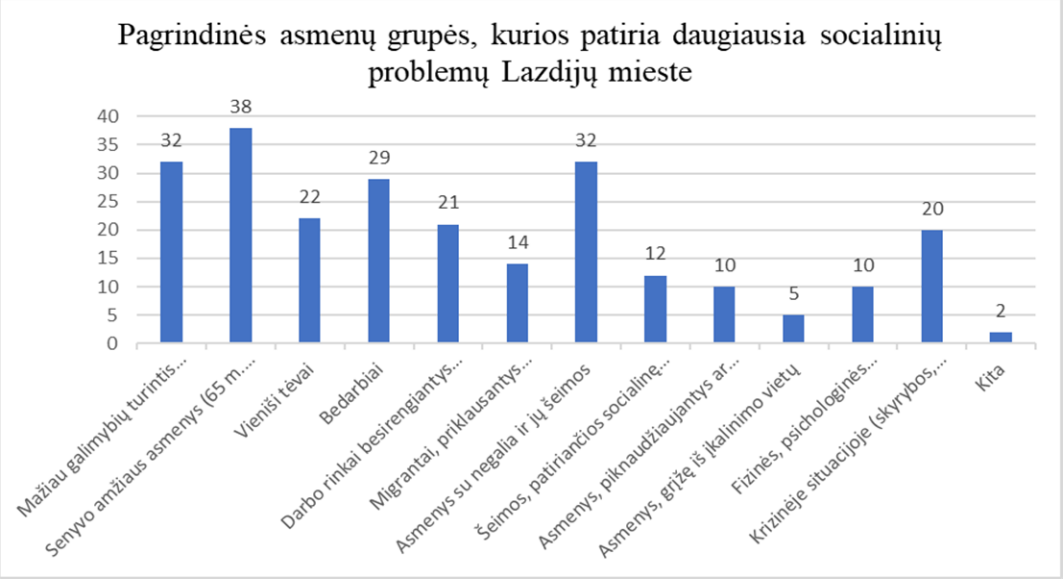
Respondentų buvo klausiama, kokias pagrindines Lazdijų mieste esančias socialines problemas išskirtumėte, atlikus analizę prioriteto tvarka nurodytos veiklos buvo šios: 1. Nedarbas;
2. Kvalifikuotų ir motyvuotų darbuotojų trūkumas;
3. Bendruomenės įsitraukimo į veiklas, skirtas gyventojų esamai socialinei atskirčiai mažinti; 4. Priklausomybės ligos;
5. Nelegalus darbas; 6. Diskriminacija darbo rinkoje (pvz., amžiaus, lyties, neįgalumo, lytinės orientacijos ir kitu pagrindu);
7. Sporto, kultūros ir kitų neformalaus ugdymo paslaugų trūkumas; 8. Priemonių, skirtų bendruomenės verslumui skatinti ir informacijos apie verslo kūrimo galimybes trūkumas; 9. Nepakankamas nevyriausybinių organizacijų įsitraukimas teikiant socialines paslaugas gyventojams; 10. Nepakankama neįgaliųjų integracija darbo rinkoje ir socialinėje veikloje; 11. Gyventojų aktyvaus dalyvavimo savanoriškoje veikloje trūkumas; 12. Gyventojų verslumo įgūdžių stoka; 13. Kita.

Buvo nustatyta, jog pagrindines tris socialines problemas gyventojai laiko nedarbą, kvalifikuotų ir motyvuotų darbuotojų trūkumą, bendruomenės įsitraukimo į veiklas, skirtas gyventojų esamai socialinei atskirčiai mažinti. Kitos problemos nebuvo laikomomis itin svarbiomis. 6.

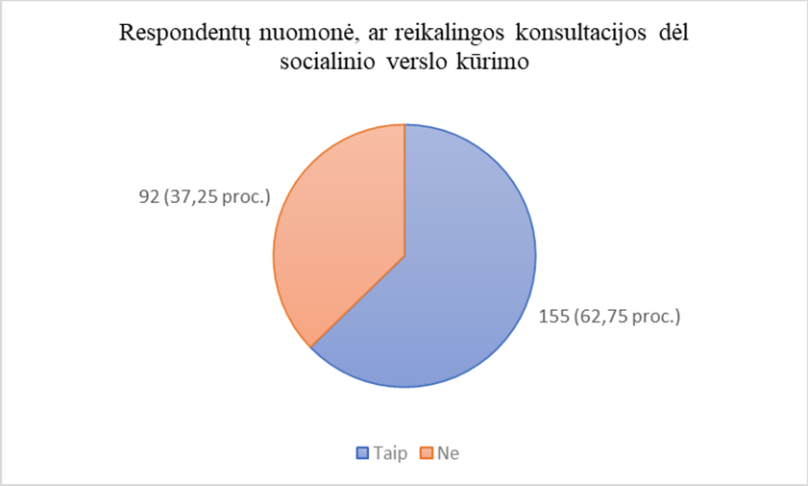
pav. Apklausos respondentų išskirtos pagrindinės Lazdijų miesto socialinės problemos.

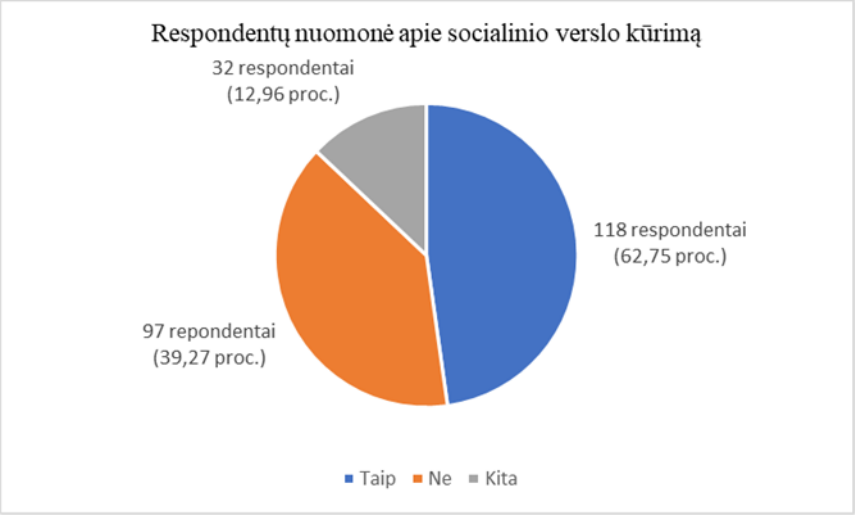
Apklausos metu, respondentų buvo prašoma pateikti nuomonę, kurios asmenų grupės mieste yra labiausiai pažeidžiamos Lazdijų mieste. Prioriteto tvarka buvo išskirtos pažeidžiamiausios asmenų grupės, kurios patiria daugiausia socialinių problemų Lazdijų mieste:
1. Senyvo amžiaus asmenys (65 m. ir vyresni);
2. Mažiau galimybių turintis jaunimas; 3. Asmenys su negalia ir jų šeimos; 4. Bedarbiai; 5. Darbo rinkai besirengiantys asmenys;
6. Vieniši tėvai;
7. Krizinėje situacijoje (skyrybos, darbo praradimas, artimo netiktis, skolos) esančios šeimos ir jų nariai; 8. Migrantai, priklausantys pažeidžiamų asmenų grupėms; 9. Šeimos, patiriančios socialinę riziką; 10. Asmenys, piknaudžiaujantys ar turintys priklausomybę alkocholiui, narkotinėms medžiagoms;
11.Fizinės, psichologinės prievartos, smurto ir kitų nusikalstamų veiklų aukos; 12. Asmenys, grįžę iš įkalinimo vietų; 13. Kita. Respondentai pagrindines išskyrė tris pažeidžiamiausias asmenų grupes, kurios patiria daugiausiai socialinių problemų - tai senyvo amžiaus asmenys (65 m. ir vyresni), mažiau galimybių turintis jaunimas, asmenys su negalia ir jų šeimos.
7. pav. Apklausos respondentų išskirtos pagrindinės asmenų grupės, kurios Lazdijų mieste patiria daugiausia socialinių problemų.

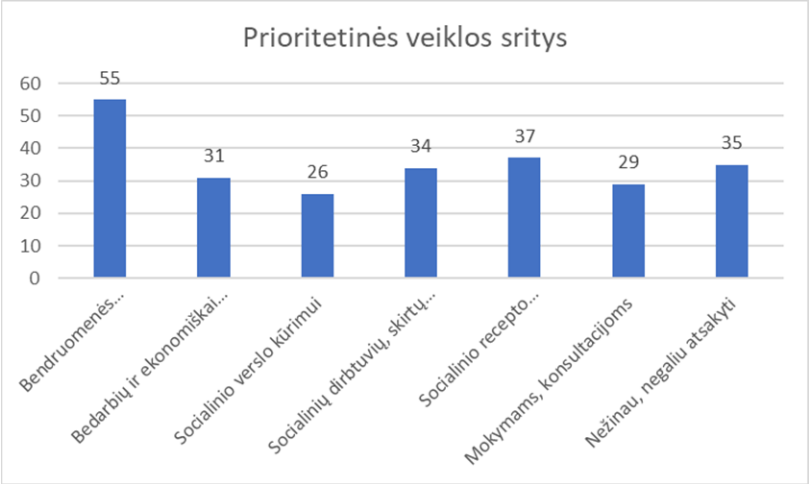
Respondentų buvo klausiama, ar reikalingos konsultacijos dėl socialinio verslo kūrimo. Rezultatai parodė, jog daugiau nei puse atsakiusiųjų t. y. 155 respondentai (62,75 proc.) atsakė "Taip", o mažiau nei pusė 92 respondentai (t. y. 37,25 proc.) konsultacijų nereikia dėl socialinio verslo kūrimo. Papildomai respondentai įvardijo, kad būtų aktualiausia ir naudingiausia gauti daugiau informacijos šiomis temomis: "Informacija apie finansavimo galimybes ir šaltinius socialiniam verslui", "Socialinio verslo investicijų projekto rengimo", "Informacijos apie mokesčius, buhalterinę apskaitą".

Apklausos metu respondentų buvo klausiama, ar teiktų projektą socialinio verslo kūrimui, jeigu būtų skirta Europos Sąjungos parama. Daugiausiau nei puse 118 respondentų atsakė "Taip", teiktu paraišką socialinio verslo kūrimui, o mažiau nei puse 97 respondentai atsakė "Ne", kad neteiktų paraiškos socialinio verslo kūrimui. Galima teigti, kad Lazdijų miesto gyventojai būtų linkę imtis socialinio verslo iniciatyvų ir įgyvendinti socialinį verslą skatinančius projektus (62,75 proc.).

Anketinės apklausos metu gyventojai pareiškė nuomonę, jų manymu svarbiausias prioritetas teikiant Europos Sąjungos paramą Lazdijų mieste: 1.
Bendruomenės inicijuojamų veiklų, skirtų gyventojų esamai socialinei atskirčiai mažinti, įgyvendinimas; 2.
Socialinio recepto įgyvendinimui (senjorų užimtumui, sociokultūrinių paslaugų teikimui); 3.
Socialinių dirbtuvių, skirtų socialinėje atskirtyje esančioms grupėms, kūrimui; 4.
Bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių asmenų užimtumui didinti skirtų iniciatyvų įgyvendinimas, siekiant pagerinti šių asmenų padėtį darbo rinkoje; 5.
Mokymams, konsultacijoms;
6. Socialinio verslo kūrimui. 11
pav. Apklausos respondentų išskirtos prioritetinės veiklos rūšys.

Anketinės apklausos metu gyventojai nustatė, jog jų manymu svarbiausius prioritetus teikiant Europos Sąjungos paramą Lazdijų mieste. Didžiausią prioritetą respondentai skyrė "Bendruomenės inicijuojamų veiklų, skirtų gyventojų esamai socialinei atskirčiai mažinti, įgyvendinimas", "Socialinio recepto įgyvendinimui (senjorų užimtumui, sociokultūrinių paslaugų teikimui)", "Socialinių dirbtuvių, skirtų socialinėje atskirtyje esančioms grupėms, kūrimui".

LAZDIJŲ MIESTO BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO, RENGIANT VIETOS PLĖTROS STRATEGIJĄ, APIBŪDINIMAS

Rengiant Lazdijų miesto vietos plėtros strategiją buvo konsultuojamasi su vietos bendruomenių ir verslo atstovais, diskutuojama su savivaldybės politikais ir savivaldybės administracijos padalinių atstovais, besiribojančių VVG atstovais, nevyriausybinių organizacijų, verslo įmonių atstovais: Lazdijų rajono savivaldybės internetinėje svetainėje 2023 m. rugpjūčio 30 d. buvo patalpinta informacija apie rengiamą strategiją - trumpai prastatytos projekto veiklos ir projekto esmė (https://www.lazdijai.lt/gyventojams/naujienos/7/lazdiju-miesto-socialines-aplinkos-ir-teikiamu-paslaugu-gyventojams-poreikio-apklausa:2843). Taip pat visi buvo kviečiama dalyvauti strategijos rengime, atlikti apklausą ir teikti projektinius pasiūlymus. Siekiant viešinti projektą informacija apie projektą A3 plakato forma buvo pakabinta prie Lazdijų miesto VVG būstinės. Siekiant į strategijos rengimą įtraukti daugiau gyventojų buvo pakabinti kvietimai dalyvauti vietos plėtros strategijos rengime ir kitose Lazdijų miesto įstaigose.
Spalio 24 d. informacija apie rengiamą naujo laikotarpio vietos plėtros strategiją buvo patalpinta spaudoje (Laikraštis Lazdijų reklama Nr. 43 (1121) ir Lazdijų rajono savivaldybės tinklalapyje www.lazdijai.lt kviečiant gyventojus ir juridinius asmenis teikti pasiūlymus strategijos veikloms.
Į VPS rengimą aktyviai įsitraukė Lazdijų miesto veiklos grupės nariai ir valdybos nariai. 2023 m. lapkričio 23 d. valdybos nariams el. paštu buvo pateiktas parengtas vietos plėtros strategijos projektas, paprašyta pateikti pastabas ir pasiūlymus, jeigu jų būtų.
2023 m. lapkričio 23 d. vyko VPS projekto pristatymas visuomenei, parengtas vietos plėtros strategijos projektas buvo paskelbtas Lazdijų rajono savivaldybės svetainėje.
2023 m. lapkričio 23 d. VPS projektas pateiktas Lazdijų rajono savivaldybės tarybos pritarimui gauti.
2023 m. lapkričio 24 d. VPS projektas pateiktas Regiono plėtros tarybos administracijos raštiškam pritarimui gauti.
2023 m. lapkričio 27 d. VPS projektas pristatytas Lazdijų rajono savivaldybės vadovams ir darbuotojams, įstaigų, organizacijų vadovams.
2023 m. lapkričio 29 d. VPS projektas pristatytas ir jam pritarta Lazdijų miesto VVG valdyboje.
2023 m. lapkričio 29 d. VPS projektas pristatytas ir patvirtintas visuotiniame Lazdijų miesto VVG narių susirinkime.
2023 m. gruodžio 7 d. Lazdijų rajono savivaldybės taryba pritarė parengtos strategijos finansavimui ir įgyvendinimui.

Lazdijų miesto VPS įgyvendinimo metu informaciją apie savo veiklą panaudodama šias komunikacijos priemones:
1. Informacijos teikimas visuomenei bus nuolat vykdomas Lazdijų rajono savivaldybės interneto svetainėje https://www.lazdijai.lt.
2. Kita efektyvi komunikacijos priemonė - socialinio tinklo (Facebook) paskyra: Lazdijų rajono savivaldybė, https://www.facebook.com/search/top?q=lazdij%C5%B3%20rajono%20savivaldyb%C4%97.
3. VVG narių, seniūnaitijų, seniūnijų, savivaldybės biudžetinių įstaigų, NVO, verslo turimi informacijos kanalai.
4. Informacijos pateikimas vietinei žiniasklaidai.
5. Viešinimo plakatai ir susitikimai su tikslinėmis grupėmis.
6. Bendruomenių organizuojami renginiai.
Viešinimo tikslai:
- Informuoti potencialius pareiškėjus bei naudos gavėjus apie galimybes dalyvauti įgyvendinant VPS.
-Konsultuoti potencialius pareiškėjus bei naudos gavėjus įvairiais klausimais, pasidalinti praktiniais patarimais paraiškų rengimo bei projektų įgyvendinimo metu.
- Vykdyti abipusę komunikaciją su tikslinėmis grupėmis, taip sukuriant pastovų kontaktą ir užsitikrinant grįžtamąjį ryšį.
Tikslinės grupės: Lazdijų miesto vietos veiklos grupės teritorijos gyventojai, veikiančios organizacijos ir įstaigos, verslo subjektai.
Potencialiems pareiškėjams bei projektų vykdytojams bus nuolat vykdomos šios veiklos:
- Lazdijų miesto vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų, viešojo, NVO ir privataus verslo sektoriaus informavimas apie VPS, jos tikslus, priemones bei planuojamus kvietimus.
-Nuolatinis Lazdijų miesto vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų konsultavimas projektinių idėjų atitikimo VPS priemonėms klausimais.
-Reguliarūs potencialių vietos projektų vykdytojų mokymai paraiškų pildymo, mokėjimo prašymų ir ataskaitų pildymo ir su jais susijusių papildomų dokumentų rengimo klausimais.
- Vykdomos viešųjų ryšių kampanijos, bendravimas su vietos žiniasklaida.
- Organizuojami reguliarūs susitikimai su potencialiais projektų vykdytojais ir VPS įgyvendinimo pristatymai, kurie užtikrins, kad įgyvendinant VPS būtų laikomasi horizontaliųjų principų įgyvendinimo.

LAZDIJŲ MIESTO 2023-2029 METŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS

1. TIKSLAS - skatinti Lazdijų miesto gyventojų aktyvią įtrauktį, siekiant spręsti aktualias gyventojų skurdo ir atskirties problemas bei užtikrinant tinkamą gyventojų švietimą civilinės saugos klausimais.											
			2022	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**viso 2022-2030 m.**
		Europos socialinis fondas +	0,0	0,0	74 579,00	74 579,00	112 778,00	95 914,00	102 669,74	78 773,26	10 000,00	549 293,00
		Europos regioninės plėtros fondas	0,0	0,0	0,00	44 570,00	44 570,00	49 109,86	54 304,27	0,00	0,00	192 554,13
		LR valstybės biudžetas	0,0	0,0	13 161,00	21 346,50	28 087,50	21 180,68	20 002,12	9 489,34	0,00	113 267,14
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,0	0,0	15 495,67	24 812,77	32 749,58	26 253,78	28 770,93	12 488,53	526,32	141 097,59
		Privačios lėšos	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso tikslui:	**0**	**0**	**103 235,67**	**165 308,27**	**218 185,08**	**192 458,32**	**205 747,06**	**100 751,13**	**10 526,32**	**996 211,86**
1.1 UŽDAVINYS - Taikyti prevencines priemones socialiai pažeidžiamiems ir socialinės rizikos asmenims įgyvendinant bendruomenės inicijuojamas veiklas, skirtas gyventojų esamai socialinei atskirčiai mažinti.											
		Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	63 665,00	63 665,00	101 864,00	60 000,00	51 755,74	0,00	0,00	340 949,74
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	11 235,00	11 235,00	17 976,00	10 588,24	9 133,42	0,00	0,00	60 167,66
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	13 228,02	13 228,02	21 164,82	12 466,52	10 753,57	0,00	0,00	70 840,95
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso uždaviniui:	**0,00**	**0,00**	**88 128,02**	**88 128,02**	**141 004,82**	**83 054,76**	**71 642,73**	**0,00**	**0,00**	**471 958,35**
1.1.1. Įgyvendinti bendruomenines iniciatyvas socialiai pažeidžiamiems, socialinę riziką (atskirtį) patiriantiems asmenims, taikant prevencines priemones, sociokultūrines	Veiksmo vykdytojai: privatūs ir viešieji juridiniai asmenys, nevyriausybinės organizacijos, kurie yra registruoti ir vykdo veiklą VPS įgyvendinimo teritorijoje. Galimi partneriai, kurie turi atitikti veiksmo vykdytojui keliamus reikalavimus. Vykdytojo atrankos principai: 1. veikla vykdo ir yra	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	63 665,00	63 665,00	101 864,00	60 000,00	51 755,74	0,00	0,00	340 949,74
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	11 235,00	11 235,00	17 976,00	10 588,24	9 133,42	0,00	0,00	60 167,66
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	13 228,02	13 228,02	21 164,82	12 466,52	10 753,57	0,00	0,00	70 840,95
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

sociokultūrines paslaugas bei plečiant socialines paslaugas	1. veiklą vykdo ir yra registruotas Lazdijų miesto teritorijoje ne trumpiau kaip 1 metus. 2. turi projektų, finansuotų iš ES ar kitų fondų, įgyvendinimo patirties per pastaruosius 3 metus;	**Iš viso veiksmui:**	**0,00**	**0,00**	**88 128,02**	**88 128,02**	**141 004,82**	**83 054,76**	**71 642,73**	**0,00**	**0,00**	**471 958,35**
1.2 UŽDAVINYS - Įgyvendinti bendruomenės verslumui didinti skirtas neformalias iniciatyvas.												
		Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	10 914,00	10 914,00	10 914,00	10 914,00	10 914,00	53 773,26	0,00	108 343,26
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	1 926,00	1 926,00	1 926,00	1 926,00	1 926,00	9 489,34	0,00	19 119,34
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	2 267,66	2 267,66	2 267,66	2 267,66	2 267,66	11 172,75	0,00	22 511,04
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso uždaviniui:	**0,00**	**0,00**	**15 107,66**	**15 107,66**	**15 107,66**	**15 107,66**	**15 107,66**	**74 435,35**	**0,00**	**149 973,64**
1.2.1. Įgyvendinti verslumą skatinančias iniciatyvas, stiprinant jauno, savarankiško verslo kūrimąsi.	Veiksmo vykdytojai: privatūs ir viešieji juridiniai asmenys, nevyriausybinės organizacijos, kurie vykdo veiklą VPS įgyvendinimo teritorijoje. Galimi partneriai, kurie turi atitikti veiksmo vykdytojui keliamus reikalavimus. Vykdytojo atrankos principai: 1. veiklą vykdo ir yra registruotas Lazdijų miesto teritorijoje ne trumpiau kaip 1 metus. 2. turi projektų, finansuotų iš ES ar kitų fondų, įgyvendinimo patirties per pastaruosius 1 metus.	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	10 914,00	10 914,00	10 914,00	10 914,00	10 914,00	53 773,26	0,00	108 343,26
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	1 926,00	1 926,00	1 926,00	1 926,00	1 926,00	9 489,34	0,00	19 119,34
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	2 267,66	2 267,66	2 267,66	2 267,66	2 267,66	11 172,75	0,00	22 511,04
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	**0,00**	**0,00**	**15 107,66**	**15 107,66**	**15 107,66**	**15 107,66**	**15 107,66**	**74 435,35**	**0,00**	**149 973,64**
1.3 UŽDAVINYS - Skatinti socialinio verslo kūrimąsi Lazdijų mieste												
		Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	44 570,00	44 570,00	49 109,86	54 304,27	0,00	0,00	192 554,13

		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	0,00	8 185,50	8 185,50	8 666,44	8 942,70	0,00	0,00	33 980,14
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	9 317,10	9 317,10	10 203,82	11 169,99	0,00	0,00	40 008,00
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso uždaviniui:	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**62 072,60**	**62 072,60**	**67 980,12**	**74 416,96**	**0,00**	**0,00**	**266 542,27**
1.3.1. Socialinio verslo, socialinių dirbtuvių kūrimas ir verslumo skatinimas	Veiksmo vykdytojai: privatūs juridiniai asmenys, nevyriausybinės organizacijos, kurie vykdo veiklą VPS įgyvendinimo teritorijoje. Galimi partneriai, kurie turi atitikti veiksmo vykdytojui keliamus reikalavimus. Vykdytojo atrankos principas: veiklą vykdo ir yra registruotas Lazdijų miesto teritorijoje.	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	44 570,00	44 570,00	49 109,86	54 304,27	0,00	0,00	192 554,13
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	0,00	8 185,50	8 185,50	8 666,44	8 942,70	0,00	0,00	33 980,14
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	9 317,10	9 317,10	10 203,82	11 169,99	0,00	0,00	40 008,00
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**62072,60**	**62072,60**	**67980,12**	**74416,96**	**0,00**	**0,00**	**266 542,27**
1.4 UŽDAVINYS - Gerinti Lazdijų miesto gyventojų švietimą civilinės saugos klausimais ir ugdyti jų praktinius pasirengimo netikėtoms situacijoms įgūdžius												
		Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25 000,00	40 000,00	25000,00	10000,00	100 000,00
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 315,79	2 105,26	1 315,79	526,32	5 263,16
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso uždaviniui:	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**26 315,79**	**42 105,26**	**26 315,79**	**10 526,32**	**105 263,16**
1.4.1. Veiklų, kuriomis siekiama didinti gyventojų žinias, gebėjimus ir pasirengimą veikti ekstremaliųjų situacijų ar grėsmių atvejais įgyvendinimas	Veiksmo vykdytojai: viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje; savivaldybės, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija. Galimi partneriai, kurie turi atitikti veiksmo vykdytojui keliamus reikalavimus. Pareiškėjas ir (arba) partneris privalo turėti patirties švietimo	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25 000,00	40 000,00	25 000,00	10 000,00	100 000,00
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 315,79	2 105,26	1 315,79	526,32	5 263,16
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	ir (ar) mokymų ir (ar) renginių organizavimo ir (ar) vykdymo veiklose. Vykdytojo atrankos principas: veiklą vykdo ir yra registruotas Lazdijų miesto teritorijoje.	**Iš viso veiksmui:**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**26 315,79**	**42 105,26**	**26 315,79**	**10 526,32**	**105 263,16**

Lėšos strategijos įgyvendinimui	iš viso:	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.	2030 m.
Europos socialinis fondas +	549293,00	0,00	0,00	74579,00	74579,00	112778,00	95914,00	102669,74	78773,26	10000,00
Europos regioninės plėtros fondas	192554,14	0,00	0,00	0,00	44570,00	44570,00	49109,86	54304,27	0,00	0,00
LR valstybės biudžetas	113267,14	0,00	0,00	13161,00	21346,50	28087,50	21180,68	20002,12	9489,34	0,00
Savivaldybės biudžeto lėšos	138623,15	0,000	0,000	15495,675	24812,772	32749,581	26253,784	26296,487	12488,535	526,32
Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Administravimui lėšos skiriamos tik iš ERPF

Lėšos strategijos administravimui	iš viso:	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.	2030 m.
Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Europos regioninės plėtros fondas	144519,42	0,00	0,00	14915,80	23829,80	31469,60	36415,06	32236,66	4037,50	1615,00
LR valstybės biudžetas	23503,43	0,00	0,00	2632,20	4269,30	5617,50	5926,19	4760,74	212,50	85,00
Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Iš viso vietos plėtros strategijai:	1 161 760,27
Europos socialinis fondas +	549 293,00
Europos regioninės plėtros fondas	337 073,56

LR valstybės biudžetas	136 770,57
Savivaldybės biudžeto lėšos	138 623,15
Privačios lėšos	0,00

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA

VPS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI
Už veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti, atranką, strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną atsakingas miesto VVG vadovas, kuris atskaitingas VVG valdybai. VVG valdyba bus kasmet informuojama apie strategijos įgyvendinimo eigą, pasiektus rezultatus, iškylančius iššūkius. Strategijos įgyvendinimui ir projektų atrankai bus taikomi horizontalieji principai - partnerystės ir atvirumo, lyčių lygybės, nediskriminavimo ir jaunimo dalyvavimo. Šie principai bus taikomi ir atrenkant veiksmų/projektų vykdytojus. Atrankos komisijoje dalyvaus socialiniai-ekonominiai partneriai: vietos valdžios atstovai, nepriklausomi ekspertai, seniūnaičiai, jaunimo atstovai. Horizontaliojo principo „lygios galimybės visiems“ taikymas užtikrina, kad visiems asmenims, nepaisant jų lyties, tautybės, rasinės ar etninės kilmės, pilietybės, kalbos, religijos, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, negalios, sveikatos būklės, socialinės padėties, amžiaus, seksualinės orientacijos ar kitų bruožų, būtų užtikrintos vienodos teisės ir galimybės naudotis projektų metu sukurtomis arba teikiamomis socialinėmis, sociokultūrinėmis ir kitomis paslaugomis, socialinio verslo infrastruktūra, ir kitomis priemonėmis, dalyvauti visuomeniniame gyvenime. Įgyvendinant Lazdijų miesto VVG uždavinius ir rengiant projektus, bus atsižvelgta į neįgaliųjų, moterų ir vyrų, skirtingų amžiaus grupių, tautinių mažumų ir kitų galinčių patirti diskriminaciją grupių poreikius ir numatyti lygių galimybių principą įgyvendinančias priemones bei rodiklius. Siekiant sustiprinti horizontaliųjų principų taikymą sprendimų priėmimo procese, VVG teikiamus projektus pareiškėjai privalės vertinti darnaus vystymosi, inovatyvumo ir lygių galimybių poveikio vertinimo požiūriais, siekdami nustatyti jų galimą poveikį horizontaliųjų principų įgyvendinimui. Jaunimo dalyvavimo principo užtikrinimas – per aktyvų dalyvavimą VVG valdyboje įtraukiant į atskirus Strategijos administravimo ir įgyvendinimo procesus, per projektų įgyvendinamas veiklas. Jaunimo principas įgyvendinamas VVG nuostatuose įtvirtinant nuostatą, kad bent vienas kolegialaus valdymo organo narys yra jaunesnis negu 29 metų ir (arba) deleguotas jaunimo nevyriausybinės organizacijos. Bus aktyviai dirbama su vietinėmis jaunimo organizacijomis, kviečiant prisijungti prie VVG strategijos įgyvendinimo veiklų, rengti ir teikti paraiškas pagal numatytus veiksmus, skirtus spręsti socialines vietos jaunimo problemas. Pagal poreikį bus teikiama metodinė pagalba rengiant ir įgyvendinant projektus. Partnerystės ir atvirumo principas bus vertinamas partnerių atrankos atvirumo, partnerių įsitraukimo į projekto veiklas, partnerių įtakos socialiniam poveikiui, partnerių gebėjimams ir motyvacijai kartu su pareiškėju įgyvendinti projektą, skirtą pažeidžiamoms miesto gyventojų grupėms. Lazdijų miesto vietos plėtros strategijos stebėsena bus vykdoma, užtikrinant, kad nuolat būtų renkama ir sisteminama informacija apie planuotas ir pasiektas rezultato ir produkto rodiklių reikšmes, atrinktus finansuoti ir baigtus įgyvendinti projektus ir ši informacija būtų pateikiama Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai ir viešinama ne rečiau kaip kartą per metus. Informacija renkama iš projekto vykdytojų pateiktų ataskaitų bei pokalbių su projektų vykdytojais, kas pusė metų dažnumu. Į metus 1 kartą organizuojamas visų projektų vykdytojų susitikimas, siekiant aptarti projektų eigą, pristatyti VVG valdybos nariams rezultatus. Vietos plėtros strategijos pakeitimų inicijavimo procedūra bus aptarta su miesto VVG valdyba ir bus įvertinant pasirinktą procesą teikiama, LR VRM administruojančiam padaliniui. Strategijos pakeitimų inicijavimo teisę turi VVG vadovas, sprendimus dėl pakeitimų: strategijos rodiklių keitimas, lėšų perskirstymas tarp uždavinių, teisės aktų pasikeitimas, ne dažniau kaip kas pusė metų priims VVG valdyba ir teiks VRM.
Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos funkcijos pagal subjektus:

1. VVG nariai:
1.1. Išklauso VVG vadovo ataskaitą apie VPS įgyvendinimo eigą.
1.2. Teikia rekomendacijas/siūlymus VVG valdybai dėl vietos plėtros strategijos įgyvendinimo proceso tobulinimo.
2. VVG valdymo organo nariai (valdyba):
2.1. Svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką ir jos pakeitimus;
2.2. Priima sprendimą dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudarymo, jos sudėties keitimo, papildymo, atskirų jos narių suspendavimo esant piknaudžiavimo atvejui;
2.3. Svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo ataskaitą ir VPS pakeitimus.
3.VPS administravimo vadovas:
3.1.Teikia pasiūlymus VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei ir VVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudarymo, jos tvarkos, keitimo arba papildymo;
3.2. Koordinuoja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės veiklą ir vadovauja vizitams į įgyvendinamų vietos projektų vietas;
3.3. Koordinuoja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, VPS įgyvendinimo ataskaitos ir VPS pakeitimų projektų rengimą;
3.4. Užtikrina tinkamą su VPS įgyvendinimo vidaus valdymu, stebėsena ir vertinimu susijusių dokumentų saugojimą;
3.5. Informuoja Europos socialinio fondo agentūrą ir (arba) LR Vidaus reikalų ministeriją apie VPS įgyvendinimo problemas, o taip pat pateikia siūlymus dėl jų sprendimo.
4.VPS finansininkas ir (arba) buhalteris:
4.1. Renka, sistemina, analizuoja finansinę informaciją iš įvairių šaltinių apie VPS įgyvendinimo pažangą bei problemas ir ją teikia VPS administravimo vadovui;
4.2. Saugo su VPS įgyvendinimo vidaus valdymu, stebėsena ir vertinimu susijusius finansinius dokumentus. 5. VPS administratorius (-iai):VPS administratorius (-iai): 5.1. Identifikuoja VPS įgyvendinimo problemas, renka, sistemina, analizuoja informaciją iš įvairių šaltinių apie VPS įgyvendinimo pažangą ir ją teikia VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei bei VPS administravimo vadovui;
5.2. Rengia VPS įgyvendinimo ataskaitos ir VPS pakeitimų projektus;
5.3. Organizuoja tyrimų/galimybių studijų, susijusių su VPS įgyvendinimu, atlikimą;
5.4. Planuoja, organizuoja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės vizitus (patikras) į įgyvendinimų vietos projektų vietas;
5.5. Saugo su VPS įgyvendinimo vidaus valdymu, stebėsena ir vertinimu susijusius dokumentus.
5.6. Organizuoja ir vykdo VPS įgyvendinimo pažangos, stebėsenos ataskaitos, VPS pakeitimų viešinimą (VVG interneto svetainė, spauda, informaciniai biuleteniai ir t.t.).
6. VVG darbuotojų gebėjimai įgyvendinti VPS:
6.1. VPS administravimo vadovas - aukštasis išsilavinimas ir ne mažesnė nei 3 m. darbo patirtis projektų valdymo srityje; vadovavimo patirtis.
6.2. VPS finansininkas ir (arba) buhalteris - aukštasis išsilavinimas buhalterinės apskaitos tvarkymo srityje ir ne mažesnė nei 2 m. darbo patirtis buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje; arba ne mažesnė negu 2 m. darbo patirtis buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje įgyvendinant VPS.
6.3.VPS administratorius - aukštasis išsilavinimas ir ne mažesnė negu 1 m. darbo patirtis projektųvaldymosrityje arbane mažesnė negu 2 m. darbo patirtis VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje.